

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

ZEMĚDĚLSKÁ FALUŮTA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

České Budějovice, 2010

Martina Valentová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA

Studijní program: Zemědělské inženýrství

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

DIPLOVOVÁ PRÁCE

**Kooperace uživatelů honiteb a pozemkových úprav a návrh
opatření pro zlepšení úrovně jejich vazeb**

Martina Valentová

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Zuzana Dvořáková – Líšková PhD.

České Budějovice, duben 2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina VALENTOVÁ**
Studijní program: **M4101 Zemědělské inženýrství**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**

Název tématu: **Kooperace uživatelů honitěh a pozemkových úprav
a návrh opatření pro zlepšení úrovně jejich vazeb**

Zásady pro vypracování:

Pozemkové úpravy jsou jedním z klíčových faktorů pro rozvoj venkova. Prostřednictvím tohoto opatření je řešena problematika vlastnických vztahů pozemkové držby, nedostatečná zemědělská infrastruktura či absence prvků ekologické stability krajiny. Při provádění pozemkových úprav dochází k optimalizaci prostorového a duhového uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území a podle potřeby také k reálnému vytyčení těchto pozemků v terénu. Nodílnou součástí návrhu pozemkových úprav je i plán společných zařízení. Ten tvoří cestní síť a systém ekologických protěrovačích, hydrologických a krajinných opatření. Pro myslivecké využití procesu pozemkových úprav jsou však nezbytné odborné znalosti především příslušných právních požadavků z oblasti ochrany půdního fondu a provádění pozemkových úprav.

Cílem diplomové práce je posoudit vzájemné vazby a využívání pozemkových úprav v myslivosti v okrese Český Krumlov a okrese České Budějovice.

Po zpracování a zhodnocení analytických informací budou identifikované hlavní problémové oblasti pozemkových úprav a myslivosti. Jejich správná identifikace bude vycházet ze spolupráce se zástupci samospráv, a dalších zainteresovaných osob, jako i z predikce negativ identifikovaných v slabých stránkách a ohrožení v rámci vypracování SWOT analýzy.

Díleční cíly bude dále zjišťování znalostí a povědomí o pozemkových úpravách u osob zodpovědných za oblast myslivosti v okresech Český Krumlov a České Budějovice. Zjišťování bude probíhat na základě vytvořeného semikonstruktivního dotazníku. Získané data budou statisticky vyhodnoceny. Na základě zpracovaných a vyhodnocených výsledků bude vytvořen návrh opatření pro zlepšení úrovně vazeb pozemkových úprav a myslivosti. Získané výsledky diplomové práce bude možné využít při přípravě regionálních rozvojových koncepcí a plánovacích dokumentací.

Rozsah grafických prací: 10 - 20 tabulek a grafů
Rozsah pracovní zprávy: 30 - 40 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

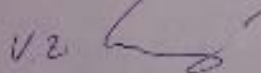
Seznam odborné literatury:

- Löw, J., Michal, I., 2003: Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce, s.r.o., 1. vydání, 552 s.
Dumbrovský, M., Mezera, J. a kol., 2004: Metodický návod pro pozemkové úpravy a související informace. Praha, VÚMOP, 189 s.
Vlasák, J., Bartošková, K., 2007: Pozemkové úpravy. Praha ČVUT, 168s.

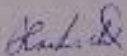
Vedoucí diplomové práce: Mgr. Zuzana Dvořáková - Lísková, Ph.D.
Katedra rybníkářství a myslivosti

Datum zadání diplomové práce: 26. března 2008

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

prof. Ing. Miloš Šestáček, CSc.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚLSKÁ FAKULTA
střední oddělení
Gympt. 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Petr Fartach, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 27. března 2008

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích , dne 30.4. 2010

.....
Martina Valentová

Diplomová práce

Valentová M., 2010:

Kooperace uživatelů honiteb a pozemkových úprav a návrh opatření pro zlepšení úrovně jejich vazeb

[Cooperation of users of the hunting ground and consolidations and a proposal of precautions for betterment of the level of their relations, Thesis in Czech] – pp. ,
Fakulty of Agriculture, The University of South Bohemia, České Budějovice, Czech Republic.

Abstract

Land consolidations are important juridical institute of Land Law, which affects the owner land laws and other laws related to land, agriculture too , protection of land resources, protection of forest land and environment. The aims of this thesis are relationship between hunting and land consolidations from the view of complex solution for realization certain remedies to betterment of nature and landscape. After foreword follows acquaintance with important concepts of both areas which are further used in this thesis. On the basis of a questionnaire research in former district Czech Krumlov and Czech Budweis was surveyed the knowledge of hunters about land consolidations and further was executed the analysis. The last part of the thesis was concentrated on the formation of suggestion for the assurance of appropriate conditions for the further development of landscape, particularly for feral animals.

Key words: Land consolidations; hunting; hunting ground

Abstrakt

Pozemkové úpravy jsou důležitým právním institutem pozemkového práva, který se dotýká vlastnických vztahů a jiných práv k pozemkům, také zemědělství, ochrany zemědělského a lesního půdního fondu a životního prostředí. Cílem této diplomové práce je pojednat o vztahu myslivosti a pozemkových úprav z pohledu komplexního řešení pro realizaci jistých opatření pro zlepšení přírody a krajiny. Na základě dotazníkového šetření v bývalých okresech Český Krumlov a České Budějovice byla zjišťována a následně vyhodnocena informovanost myslivců o pozemkových úpravách. Na podstatě studia dané problematiky a samotného výzkumu byla navrhována opatření pro komplexní řešení krajinného prostředí. Výsledky práce mohou sloužit jako informační zdroj, pro vzájemné propojení pozemkových úprav a myslivosti. Cílem je podat základní informaci o pozemkových úpravách a o možnostech jejich využití pro realizaci změn v krajinně příznivých pro zvěř.

Klíčová slova: pozemkové úpravy; myslivost; honitba

Poděkování:

Děkuji RNDr. Zuzaně Dvořákové – Líškové, PhD. za odborné vedení, poskytnuté materiály, za ochotu a připomínky při zpracování této diplomové práce a všem kdo mi jakkoliv pomáhali.

Obsah:

1. Úvod	7
1.1. Cíle diplomové práce	8
2. Pozemkové úpravy a myslivost	9
2.1. Pozemkové úpravy a jejich význam	9
2.2. Historický vývoj pozemkových úprav	10
2.3. Management pozemkových úprav	14
2.4. Realizace pozemkových úprav v jiných zemích	19
2.5. Státní správa myslivosti	22
2.6. Odbor myslivosti	22
2.7. Pozemkové úpravy a myslivecké hospodaření	25
3. Metodika	26
3.1. Charakteristika zájmového území	27
4. Výsledky	29
4.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření	29
4.2. Statistické vyhodnocení	44
5. Vhodná opatření pro zlepšení životního prostředí a krajiny	49
5.1. Důležitost zeleně v krajině	49
5.2. Druhy zelených ploch a jejich zakládání v krajině	50
5.3. Pozemkové úpravy a potenciálnost získání pozemků pro případné agroenvironmentální opatření	52
5.4. Agroenvironmentální programy	53
6. Diskuse	56
7. Závěr	58
Přehled použitých a citovaných pramenů	59
Přílohy	63

1. Úvod

Pozemkové úpravy jsou v naší krajině oborem s tradicí více než 150 let starou a kdybychom chtěli mluvit o myslivosti, její kořeny a tradice zde sahají podstatně hlouběji.

V průběhu let procházely pozemkové úpravy přirozeným vývojem a uskutečňovaly nároky své doby. V padesátých letech nastala jejich závažná deformace, vlastnické vztahy k půdě byly nuceně přerušeny a pozemky sceleny. Tímto bylo nabyto nadřazenosti užívacích vztahů nad vlastnickými, od této doby se také datuje dvojí evidence půdy, jak užívatelská tak i vlastnická.

Taktéž se zcela podstatně změnil vzhled krajiny. Z menších obdělávaných ploch se postupně staly rozsáhlé lány, bylo provedeno napřímení potoků a uskutečněno velkoplošné odvodnění a v nemalé míře rozoráno početné množství cest a mezí. V důsledku těchto provedených změn se ztratilo z krajiny i velké množství zeleně a také se výrazně zvýšilo užívání herbicidů a umělých hnojiv. To doprovázely další negativní vlivy, jako je monokulturní pěstování plodin na velkých lánech, kdy jsou celé nejen farmy ale i regiony „zavaleny“ jedním druhem ekonomicky výhodné plodiny a s tím spojená vodní eroze půd.

Zemědělská krajina je domovem pro značné množství rostlinných i živočišných druhů. Od druhé poloviny 20. století se ovšem její tvářnost výrazně změnila. Likvidace rozptýlené zeleně, rozorávání mezí a cest, pokles druhové pestrosti zemědělských plodin, stále efektivnější zemědělské stroje a nadměrné dávky hnojiv a chemických látek zapříčinily, že dříve obvyklé druhy rostlin a živočichů nejsou schopny v dnešní krajině přežít. Následkem je setrvávající úbytek biologické diverzity zemědělské krajiny v posledních desetiletích.

Zapříčiněné proměny krajiny, jistě v nemalé míře negativní, jsou patrné pouhým okem. Právě pozemkové úpravy nabízejí jedinečnou možnost při řešení těchto problémů.

Proto Evropská unie klade zvláštní důraz na podporu způsobům hospodaření, které napomáhají uchovat její přírodní bohatství. Sleduje posílení ekologické stability krajiny vytvořením a obnovou krajinných prvků a územního systému ekologické stability.

Myslivostí, jak je známo, jejím hlavním posláním je zachování a ochrana přírody a krajiny a volně žijící zvěře. Je systematicky propojenou řadou činností na úseku chovu a ochrany zvěře, včetně péče o trvalý rozvoj těchto hodnot.

Pro myslivce je nejdůležitější hledisko, vzhledem k mysliveckému využívání krajiny, ekologicko-stabilizační, dále hledisko poskytování krytových, klidových a zejména potravních možností, hledisko ovlivnění lokálního mikroklimatu, taktéž půdoochranný, vodohospodářský, hygienický a estetický význam zeleně.

1.1. Cíle diplomové práce

Cílem mé diplomové práce bylo pojednat o vztahu myslivosti a pozemkových úprav z pohledu komplexního řešení pro realizaci určitých opatření , které by vedly k nápravě a zlepšení přírody a krajiny, zejména tedy pro volně žijící živočichy.

2. Pozemkové úpravy a myslivost

Hospodářské a politické vlivy v uplynulých desetiletích se nepříznivě podepsaly na krajině České republiky. Narušení krajinného rázu, snížení biodiverzity, devastace zemědělského půdního fondu erozí a narušená ekologická stabilita krajiny – to vše jsou důsledky působení člověka v krajině. Nepřístupnost a rozšířenost parcel komplikuje provedení opatření pro ochranu půdy a krajiny. Bez vyřešení vlastnických vztahů k daným pozemkům není možno v území realizovat nezbytná půdoochranná, ekologická nebo krajnotvorná opatření.

Jedinou možností k nápravě tohoto stavu jsou pozemkové úpravy (ANONYMUS, 2008).

2.1. Pozemkové úpravy a jejich význam

Aby bylo možné pochopit správný přístup k pozemkovým úpravám jako k vědní disciplíně, je nutné se napřed seznámit s tím, co to je krajina (VÁCHAL at al., 2005a). Krajina je předmětem veřejného zájmu, plní významnou roli v zemědělství, ekologii, kultuře a je klíčovým prvkem blaha jednotlivce i společnosti. Plánování krajiny znamená stanovení aktivit a činností s výhledem do budoucna, které mají za cíl zvýšení hodnoty, obnovu nebo vytvoření krajiny. Mezi základní formy krajinného plánování dnes v České republice patří územní plán resp. regulační plán a komplexní pozemkové úpravy, které řeší krajinu na úrovni obcí (ANONYMUS, 2010).

Podle zákona č. 139/2002 pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny.

Výsledky pozemkových úprav jsou též využívány pro katastr nemovitostí, neboť většina geodetických prací spojených s vypracováním pozemkových úprav je totožná s pracemi potřebnými pro obnovu katastru nemovitostí novým mapováním. Tato skutečnost zvyšuje technickou úroveň prací na pozemkových úpravách

a současně zvyšuje jejich společenskou potřebu. Realizace pozemkových úprav úzce souvisí i s naplňováním programu obnovy venkova, který účinně motivuje obyvatele venkova k tomu, aby se nejen prostřednictvím samosprávy venkovských obcí, ale i vlastními silami snažili o harmonický rozvoj plnohodnotného životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a o rozvoj ekologického hospodaření. Neopominutelná je i související realizace tvorby krajinných programů, jako např. úprava vodohospodářských poměrů, obnova toků a nádrží, budování protierozní a protipovodňové ochrany území, systémů ekologické stability, biocenter a biokoridorů, obnova remízků nezbytných pro život drobné zvěře, zajištění lepší prostupnosti území vhodně zvolenou sítí polních cest a v neposlední míře dosažení estetické kvality krajiny za účelem zvýšení rekreačního efektu (KUBA, 2008). Pozemkové úprav řeší v širokém okruhu problémů v oblasti majetkoprávních vztahů, zeměměřičské činnosti, územních systémů ekologické stability, ochrany zemědělského půdního fondu, krajiny životního prostředí, dopravního a vodohospodářského systému, tvorby digitální katastrální mapy. Prováděním pozemkových úprav se tak sleduje několik právně významných cílů, a to jak v rovině majetkoprávní, tak v rovině krajinoformní (PEKÁREK, PRŮCHOVÁ, 2003).

Hlavním cílem pozemkových úprav je tedy zvýšení kvality života lidí, ochrana přírodních zdrojů a zachování kulturně historických hodnot v území. Způsob dosažení cílů pozemkových nebo hlavní metoda je prostorově funkční optimalizace pozemků, tedy pozitivní změny jejich hranic a druhů (způsobů využití) za podmínek souhlasu většiny vlastníků půdy a zastupitelstva obce. Pak lze tvrdit, že předmětem pozemkových úprav není jen pozemek jako nemovitost, půda, voda či porost, ale vztah vlastníka a společnosti k těmto veřejným statkům. Při procesu pozemkových úprav jde o hledání vyváženého vztahu mezi soukromým a veřejným zájmem. Předmětem pozemkových úprav je tedy krajina a člověk, vztah těchto dvou subjektů (VÁCHAL at al., 2005b).

2.2. Historický vývoj pozemkových úprav

Pozemkové úpravy v každé zemi, a v každé době, jsou odrazem hospodářských, politických a ekonomických poměrů. První zmínky o této činnosti najdeme již v historické literatuře o starověkém Babylonu a Egyptě.

Období feudalismu

Počátky pozemkových úprav u nás můžeme spatřovat od počátku vzniku našeho státu při osidlování v plánovitě zakládaných zemědělských sídlištích. Tyto počátky se však děly na úkor vnitrozemských lesů a pastvin. S růstem domácí populace dosud existující fond už nestačil, především v období tzv. velké kolonizace (12.-14. století), kdy přicházejí němečtí a holanďtí kolonisté. Zakládání nových vesnic a organizace k nim patřícího půdního fondu byla svěřena tzv. lokátorům (VÁCHAL at al., 2005b). Lokátoři od místního majitele pozemků (feudála) dostali půdu, kterou museli v určité době splatit. Museli si najít dostatek zájemců o tuto půdu a v závislosti na terénních poměrech, vlastnostech půdy a hydrologické síti zvolit umístění zástavby, polí, pastvin a lesních pozemků. Tehdejší činnost lokátorů při zakládání nových vesnic byla prvním velkým budováním a přetvářením krajiny. Lokátoři byli první krajinní inženýři (VLASÁK, BARTOŠOVÁ, 2007).

Počátkem 15. století je velká kolonizace skončena. Budeme-li hodnotit tehdejší řešení cestní sítě, tvar pozemků, organizaci půdního fondu, vodohospodářská opatření, závěr je takový, že tyto úpravy byly nejvýznamnější etapou vývoje pozemkových úprav od 12. do 19. století.

Roku 1775 pověřuje Marie Terezie F.A. Raaba provedením jeho návrhu aboliční soustavy na území Čech a Moravy. Podstatou bylo rozdělení půdy velkostatkům, prodání dobytka a hospodářských budov poddaným. Poddaný se tím stával dědičným nájemcem. Raabizace probíhala do roku 1785, kdy byla císařem Josefem II. zastavena (VÁCHAL at al., 2005b). Hodnotíme-li raabizační práce, musíme konstatovat, že tyto práce byly řízeny ústředními orgány na základě právních, hospodářských a technických instrukcí a návodů, vyškoleným odborným personálem, který byl vybaven měřickými přístroji. Výsledné realizované pozemkové úpravy byly zobrazeny v raabizačních mapách a byly založeny písemné operáty tzv. geometrické tabely, což jsou první pozemkové knihy (DUMBROVSKÝ, 2004).

Období kapitalismu

Další etapa nastává nástupem kapitalizmu a zrušením nevolnictví. Značná část půdy je soustředěna v rukou velkostatkářů, ti se snaží zvětšovat výměru jednotlivých pozemků. Změny přinesl rok 1848, byl vydán patent o zrušení poddanství a nevolnictví. Tím však vznikly značné finanční potíže, vznikla

zadluženost rolníků a dochází k dělení gruntů. Původní lány byly stále častěji rozdělovány při dědictví, odprodávání jednotlivých pozemků, ale i při výstavbě železnic, silnic apod. Tak se za několik desítek let značně změnil vzhled krajiny. Pozemky se staly rozdrobenými, s nevhodným tvarem a ztrácely přístupnost.

Scelování půdy

Od poloviny 19. století byly u nás i v zahraničí snahy o úpravu pozemkové držby, zpřístupněním pozemků lepší cestní sítí a zaokrouhlováním hranic. U nás se nejvíce rozšiřovalo scelování půdní držby do několika málo pozemků a současně se vybuďovalo dopravní, vodohospodářské, meliorační a společné zařízení. V roce 1855 byl vypracován návrh 1. scelovacího zákona, nebyl však realizován. Potřeba scelování pozemků se ukázala naléhavá, docházelo tak ke scelování dobrovolně. K prvnímu dobrovolnému scelení pozemků došlo v Záhlinicích v kroměřížském okrese. Projekt tamějšího rodáka F. Skopalíka schválilo ministerstvo vnitra již roku 1858. Jeho realizací počet parcel poklesl o 60 % a dopravní vzdálenosti se zkrátily na polovinu.

Teprve v roce 1868 byl vydán říšský arondační zákon, který umožňoval dobrovolné směny pozemků. Do roku 1883 bylo scelení provedeno v dalších 16 obcích. Tentýž rok po několikerém přepracování parlament ve Vídni vydává říšský rámcový zákon o scelování hospodářských pozemků. O rok později byl přijat zemský zákon pro Moravu a o tři roky později pro Slezsko. Z důsledku různé politické situace v českých zemích se vyvíjely rozdílné pozemkové úpravy. Ve Slezsku a na Moravě bylo do roku 1940 sceleny pozemky na území 323 obcí, zato v Čechách byla situace zcela odlišná, neboť český zemský sněm nepřijal z kompetenčních důvodů vládní předlohu. Až do roku 1940 se provádělo scelování jen na základě dobrovolnosti a to za 100 % souhlasu všech vlastníků. V tomto roce byla rozšířena působnost moravských zemských scelovacích zákonů i na Čechy (VÁCHAL at al., 2005b).

Pozemkové úpravy od roku 1945

Po druhé světové válce se ukazovalo, že dosavadní scelovací předpisy jsou nevyhovující a nastává politické řešení zemědělské problematiky. Proto byly zahájeny práce na přípravě nového "scelovacího" zákona, ve kterém byly uplatněny všechny poznatky a požadavky pro vybudování moderního zemědělství založeného

na soukromo-vlastnických vztazích (DUMBROVSKÝ, 2004). Je schválen zákon scelovací č. 47/1948 Sb., který obsahoval právní normy o některých technicko-hospodářských úpravách pozemků pro celou republiku. Veškeré náklady měly být hrazeny státem a dozorčím orgánem bylo ministerstvo zemědělství. Nový zákon kladl velký důraz při řešení nároků na náhradní pozemky. Měla být zachována kvalita, výměra a vzdálenost nových pozemků s původními. Tento zákon umožňoval dokončit již zahájená scelovací řízení podle dřívějších předpisů. K jeho širšímu uplatnění v praxi však již nebyl dán vzhledem k politické situaci po roce 1948 žádný prostor a dokonce byl tento zákon neřízením vlády č. 47/1955 Sb. o opatřeních v oboru hospodářsko-technických úprav pozemků zrušen. Toto vládní nařízení neřešilo způsob ukončení přerušovaných scelovacích řízení ani se nezabývalo vlastnickými vztahy, které byly ponechány v tom stavu, v jakém se právě nacházely. Takto vznikla nedokončená scelovací řízení.

V roce 1949 přijetím zákona č. 69/1949 Sb. „o jednotných zemědělských družstev“ dostaly pozemkové úpravy zcela nový spád, zavedením socialistické zemědělské velkovýroby. Cílem bylo maximální využití půdního fondu pro zemědělskou velkovýrobu. Souhrnné projekty pozemkových úprav byly posledním druhem socialistických projektů, které se z hlediska ekologie a životního prostředí člověka tragicky podílely na vytvoření současné zemědělské krajiny. Likvidovaly se meze, rekultivace remízků, polní cesty či odvodnění půdy. Od roku 1951 ztratily pro fyzické osoby zápisy do Pozemkových knih v souvislosti s vyhlášením nového Občanského zákoníku právní význam (do Pozemkových knih se měly zapisovat pouze změny u organizací). V roce 1964 byly Pozemkové knihy uzavřeny. Ve stejném roce se začaly zakládat Evidence nemovitostí (EN), která měla obsahovat i vlastnické vztahy. Při shromažďování údajů nebyla stanovena jednotná pravidla pro zápisy vlastnictví u pozemků podrobných scelování (VLASÁK, BARTOŠOVÁ, 2007).

V roce 1948 nebyla mnoha scelovacích řízení dokončena a zapsána do katastru nemovitostí (KN), proto po roce 1990 byla potřeba scelovací řízení dokončit formou pozemkových úprav. Nebylo však možné na tyto podklady nijak navázat.

Pozemkové úpravy po roce 1990

V důsledku výrazných politických změn v našem státě v roce 1990 a v letech pozdějších nastala výrazná změna i v celostátní zemědělské politice.

Dosavadní razantní růst orné půdy se zastavil a méně úrodné pozemky se začaly převádět na louky, v podhorských oblastech na zalesňování. Orné půdy viditelně ubývá, za pět let se její výměra zmenšila o 72 tis. ha. , a naopak plocha luk a pastvin začíná opět narůstat (VÁCHAL at al., 2005b).

Původní pozemky, které byly v soukromém vlastnictví a byly před rokem 1950 soukromě obhospodařovány, již v přírodě neexistovaly. Byly v letech 1950-89 při různých pozemkových úpravách sceleny. Bylo tedy nutno přijmout zákonná opatření, která by umožňovala soukromé hospodaření na pozemcích o nárokované výměře. V roce 1991 byl přijat první zákon č. 284/1991 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech. Tento zákon byl několikrát novelizován. Poslední zákon o pozemkových úpravách a o pozemkových úřadech nabytí platnosti 1. ledna 2003 (zákon č. 139/2002 Sb.) (MARŠÍKOVÁ, MARŠÍK, 2007).

Pozemkové úpravy jsou v současné době rozpracovány, nebo byly již dokončeny přibližně na 18 procentech zemědělské půdy ČR. Na 1180 ha jsou nové výstavby zeleně, zhruba 1000 km polních cest bylo realizováno nebo rekonstruováno, na 400 ha byla provedena protipovodňová nebo protierozní opatření. V rámci restitucí byla vlastníkům navracena půda a byly vyjasněny vlastnické vztahy.

Nový pohled vymezuje předmět pozemkové úpravy ne jen jako pozemek, ale hlavně vztah mezi člověkem, společností a krajinou. Pro ochranu zemědělské půdy, biocenózy a vody je proto vhodné zavedení do praxe pozemkových úprav nových metod, vycházejících z půdně-ekologických vlastností daného stanoviště (VÁCHAL at al., 2005b).

2.3. Management pozemkových úprav

Pozemkové úpravy jsou jedním z nejúčinnějších prostředků postupného zvyšování rozmanitosti struktury krajiny, čímž mimo jiné přispívají i k zvyšování její ekologické stability (SKLENIČKA, 2003). Jsou upraveny zákonem č.139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona

č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech zcela respektuje zásady ochrany zemědělského půdního fondu. Zemědělský půdní fond je základním přírodním bohatstvím naší země, nenahraditelným výrobním prostředkem pro zemědělskou výrobu a též jednou z hlavních složek životního prostředí, které spolu s naplňováním cílů pozemkových úprav vytvářejí podmínky pro řádnou, trvalou a komplexní péči o půdní fond v naší republice. Současně tím zabezpečují, že další vývoj opravdu směřuje ke zlepšení stále více ohroženého a často devastovaného životního prostředí.

Je nutné, aby projektant měl k dispozici kvalitní podklady a aby dílčí problematiky (územní systém ekologické stability, protierozní opatření, vodohospodářská opatření) byly řešeny příslušnými odborníky. Mezi krajinnotvorné opatření, která lze v rámci pozemkových úprav navrhnout jsou změny kultur, revitalizace vodních toků, zakládání prvků rozptýlené zeleně, výstavba polních cest, vodních nádrží apod.

Pozemková úprava naplní svůj smysl pro krajinu teprve tehdy, jsou-li všechny navržené prvky v terénu realizovány, a právě pozemkové úřady rozhodují o pozemkových úpravách a dělají vše pro to, aby se schválené návrhy co nejdříve objevily v krajině. Organizují jejich realizaci v rozsahu stanoveném zákonem (ANONYMUS, 2007).

Předem je třeba vědět, že pozemkovou úpravou se nemůže zakládat nebo rušit vlastnictví, ale pouze přeměňovat jeho podobu, tedy hranice a funkce (druh pozemků), a to podle zákonem stanovených pravidel, toleranci a postupu. Zakládat nebo rušit vlastnictví pak může výhradně soud. Přesto zásah nebo vliv pozemkového úřadu na přeměnu vlastnictví je značný. Proto je nutné pevné a jasné institucionální zajištění, právní rámec a organizační struktura ze strany státu. Organizační struktura je dána zákonem č. 139/2002 Sb.

Soustavu pozemkových úřadů patří pod ministerstvo zemědělství jako organizační složku tvoří:

- Pozemkové úřady, které jsou zřízeny jako správní úřady, což znamená, že vykonávají svoji činnost zvláštního zákona a jsou výkonným orgánem

státní správy. Pozemkové úřady mají územní působnost podle okresních hranic a mají obvykle sídlo v bývalých okresních městech.

- Ústřední pozemkový úřad se sídlem v Praze, který metodicky řídí pozemkové úpravy a je odvolacím orgánem proti rozhodnutí pozemkových úřadů (VÁCHAL at al., 2005b).

Pozemkový úřad vybere katastrální území pro zahájení pozemkové úpravy, shromažďuje podklady a obeznamuje se s názory obce, vlastníků a nájemců půdy v daném katastrálním území na zahájení pozemkové úpravy. Formou veřejné obchodní nabídky vybere zpracovatele a zadá zakázku. Poté zahájí PÚ veřejnou vyhláškou a získá stanoviska dotčených orgánů státní správy z hlediska jejich zájmů. Svolá úvodní jednání. Určí přibližný obvod PÚ a podílí se na šetření průběhu jeho hranic jako člen komise pro šetření průběhu hranic. Podílí se na projektování plánu společného zařízení a získává souhlas nebo výjimky orgánů státní správy. Svolává závěrečné jednání a vydává první rozhodnutí o schválení návrhu PÚ. Vydává druhé rozhodnutí o přechodu a výměně vlastnických práv. Zajišťuje realizaci společných zařízení. Přípravuje a shromažďuje podklady pro zápis obnoveného operátu do KN (Anonymus, 2008). Pozemkové úpravy se provádějí zpravidla formou **komplexních pozemkových úprav (KPÚ)**. Pokud je nutné vyřešit pouze některé hospodářské potřeby (například urychlené scelení pozemků, zpřístupnění pozemků) nebo ekologické potřeby v krajině (například lokání protierozní nebo protipovodňové opatření) nebo když se PÚ mají týkat jen části katastrálního území, provádějí se formou **jednoduchých pozemkových úprav (JPÚ)** (DUMBROVSKÝ, 2004).

Přijetím zákona o půdě, zákona o pozemkových úpravách a zřízením pozemkových úřadů na sebe stát vzal velkou odpovědnost tyto nepravosti odstranit. Pozemkovou úpravou dostává vlastník pozemky v rámci možností zákona scelené a hlavně přístupné, což mu umožní jejich využívání, ale i snadnější pronajímání, případně i prodej.

V krajině je řešen vodní režim včetně eroze půdy, protipovodňová opatření, navržení Nových cest a výsadby zeleně. Zákon dává možnost vyrovnat ze státní půdy rozšíření silnic i jiných staveb na soukromých pozemcích. Velkou výhodou je to, že díky možnosti čerpání finančních prostředků z fondů evropské unie nezůstávají tyto projekty jen na papíře, ale postupně dochází k jejich realizaci. Podmínkou

pro čerpání však je schválená pozemková úprava. Kdo se v krajině alespoň trochu pozorně dívá, určitě se u všimnul kilometrů nových, případně rekonstruovaných cest s doprovodnou zelení podél, revitalizovaných potoků, rybníčků a vybudovaných protipovodňových opatření. Významné je i jednoznačné určení vlastnické držby v nově vzniklé digitální katastrální mapě.

Již by se nemělo stát, že se postaví stavba na cizím pozemku, ale rovněž by se nemělo stát, aby na cizím pozemku někdo hospodařil bez řádné nájemní smlouvy. Mělo by být v zájmu každého hospodáře, mít podnikání založeno na pevných základech a tím je vlastnictví, nebo řádná nájemní smlouva.

Výsledkem pozemkové úpravy musí být zemědělská půda ochráněná proti znehodnocujícím vlivům, spokojený vlastník a především harmonická krajina, která tu zůstane pro další generace. Aby pozemková úprava splnila maximum co se od ní očekává, je nutné od samého počátku její objasňování vlastníkům, uživatelům pozemků a úzká spolupráce s obecními úřady a s nejširší veřejností. Pokud všichni jmenovaní pochopí smysl pozemkové úpravy, přijmou ji za svoji, pak je zaručen její úspěch. Vlastníkům přinese scelení a zpřístupnění jejich pozemků, ochránění půdy před erozí, hospodařícím subjektům vyjasní vlastnické a nájemní vztahy, vybudování kvalitních zemědělských komunikací, obcím a jejich občanům zlepšení životního prostředí v podobě množství vysázené zeleně, ochránění před záplavami a ostatní veřejnosti zlepšení prostupnosti v krajině a možnosti ke kvalitní rekreaci v kultivované krajině, která má svého hospodáře, který ji rozumně využívá, pečuje o ni a trvale ji zlepšuje (PROCHÁZKA, 2009).

Tabulka č. 2.3.1 Stav realizování pozemkových úprav k 31.12. 2008

Stav provádění pozemkových úprav k 31.12. 2008

Pozemkové úpravy	Ukončené				Rozpracované	
	počet		výměra (ha)		počet	výměra
	v roce 2008	celkem	v roce 2008	celkem	celkem	(ha)
Komplexní pozemkové úpravy	126	914	58 636	386 770	998	448 292
Jednoduché pozemkové úpravy	92	3358	9975	209 517	248	99 504

Stav provádění komplexních pozemkových úprav k 31.12. 2008 podle krajů

Kraje	Ukončené				Zahájené a rozpracované			
	v roce 2008	celkově k 31. 12. 2008	v roce 2008	celkově k 31. 12. 2008	v roce 2008	celkově k 31. 12. 2008	v roce 2008	celkově k 31. 12. 2008
	počet	počet	ha	ha	počet	počet	ha	ha
Středočeský kraj	25	164	12 754	66 221	22	165	10 052	65 531
Jihočeský kraj	11	128	5192	48 565	21	148	5897	44 942
Karlovarský kraj	7	40	2236	12 223	7	36	1687	12 185
Plzeňský kraj	11	78	3871	24 706	16	131	6557	51 037
Liberecký kraj	1	13	793	4 383	6	26	2248	10 179
Ústecký kraj	10	45	4840	17 559	15	68	5307	24 897
Královéhradecký kraj	11	74	3816	26 506	11	58	7276	27 404
Pardubický kraj	6	56	2102	24 967	17	54	10 489	30 852
Jihomoravský kraj	12	128	9282	74 101	23	111	15 161	74 311
Zlínský kraj	5	24	3128	10 242	7	37	4347	21 040
Kraj Vysočina	12	89	5497	39 909	2	46	1143	17 465
Olomoucký kraj	10	62	2213	29 881	15	70	7549	29 515
Moravskoslezský kraj	5	13	2912	7 505	12	48	9179	38 933
ČR celkem	126	914	58 636	386 770	174	998	86 890	448 292

(KAULICH, 2009)

Tabulka č. 2.3.2 Použití financí v pozemkových úpravách v roce 2008

Použití finančních prostředků v pozemkových úpravách v roce 2008 (v tis. Kč)

JPÚ+ KPÚ návrh a realizace	JPÚ + KPÚ návrh	Realizace					
		celkem	cesty	protierozní opatření	hydrologická opatření	ekologická opatření	ostatní
1 573 864	866 450	707 414	578 312	28 981	51 612	26 069	19 440

Finanční zdroje v pozemkových úpravách (JPÚ + KPÚ) v roce 2008 (v tis. Kč)

MZe	PF ČR	OP Zemědělství	PRV	PPEO	ŘSD	MŽP	Ostatní	Celkem
800 000	243 253	5334	348 671	44 625	130 113	12	1856	1 573 864

(KAULICH, 2009)

Tabulka č. 2.3.3 Prováděná společná zařízení v pozemkových úpravách k 31.12. 2008

Realizovaná společná zařízení v pozemkových úpravách k 31. 12. 2008

Kraje	Realizace protierozních opatření (ha)	Realizace ekologických opatření (ha)	Realizace vodohospodářských opatření (ha)	Realizované cesty (m)
Středočeský kraj	24,2	122,6	18,9	217 356,0
Jihočeský kraj	6,0	40,2	26,0	170 826,0
Karlovarský kraj	50,0	15,7	3,0	42 595,0
Plzeňský kraj	3,2	62,0	7,3	81 741,0
Liberecký kraj	8,4	5,0	0,0	26 736,0
Ústecký kraj	4,0	17,1	2,3	97 985,0
Královéhradecký kraj	35,5	65,2	28,5	156 033,0
Pardubický kraj	12,0	35,9	166,5	83 100,0
Jihomoravský kraj	25,1	102,3	22,1	148 073,4
Zlínský kraj	26,9	36,5	28,4	23 880,0
Kraj Vysočina	63,7	27,2	14,6	157 771,0
Olomoucký kraj	12,8	315,6	30,1	91 609,0
Moravskoslezský kraj	0,0	104,8	5,7	20 852,1
Celkem	271,8	949,9	353,4	1 318 557,5

(KAULICH, 2009)

2.4. Realizace pozemkových úprav v jiných zemích

Ve státech Evropské unie mají pozemkové úpravy dlouhodobou tradici. Otázka roztržitosti půdní držby a potřeby scelování se objevují nejenom v historických zemích Rakousko-Uherska, ale v podstatě v celé Evropě (GALLO, 2007). Roztržitost půdní držby, a potřeba scelování se objevuje v celé Evropě. Pozemkové úpravy se nejvíce uskutečňují v Německu, Nizozemí, Francii, Belgii, Rakousku, Švédsku a Finsku. Země jako je Španělsko, Portugalsko, Finsko, Švédsko včetně České republiky využívají pozemkové úpravy v jejich obvyklé formě, ale v Dánsku, Belgii, Nizozemí, Francii či Německu jsou pozemkové úpravy ještě navíc cestou k řešení širších vztahů veřejného zájmu (THOMAS, 2007). Říšský rámcový zákon z roku 1883 se stal základem pro obdobné zákony jednotlivých zemí. Shodně jako v našich zemích původní scelovací práce se zejména v polovině minulého století rozšířily na komplexní řešení krajinného prostředí a obnovu venkova. V řadě států EU (např. Německo, Nizozemí) slouží pozemkové úpravy jako nástroj k řešení půdní držby v souvislosti s velkými stavebními díly jako jsou dálnice a vodní nádrže. Obdobný model pozemkových úprav převzalo např. Polsko v souvislosti se silným rozvojem dopravní infrastruktury.

Německo

Pozemkové úpravy prošly vývojem od scelovacích prací až po dnešní úpravy, nazývané zde „uspořádání venkovského prostoru“. Jde o úzké sladění krajinného plánování a pozemkových úprav. Činnost v tomto oboru upravuje zákon spolkového sněmu z r.1976, který umožňuje jednotlivým spolkovým zemím jeho přizpůsobení podle podmínek dané země. Bavorsko patří k zemím, kde se této problematice věnuje největší pozornost. Pozemkové úpravy jsou zde vyvolány požadavky vlastníků na změny ve vlastnických právech k pozemkům, nebo požadavky z hlediska ekologie krajiny či jinými celospolečenskými popř. investičními zájmy. Práce začínají podrobnými analýzami, zpracovávanými samostatně ze dvou hledisek a to technického a ekologického. Návrh pak respektuje oba nezávisle připravované podklady, tedy představuje kompromisní řešení, ve kterém musí být dosaženo dohody všech zainteresovaných stran. Výsledkem kompromisu je souhrnná mapa obsahující celkový návrh řešení. Směny pozemků jsou řešeny zásadně na základě ceny pozemků.

Pokud jde o projektovou činnost, je převážně soustředěna v tamních pozemkových úřadech (státní instituce), některé specializované činnosti jsou zadávány soukromému sektoru.

Rakousko

I zde upravuje problematiku pozemkových úprav celostátně pouze rámcový zákon a každá spolková země si vytváří svoje vlastní legislativní postupy. Např. v Dolním Rakousku je financování pozemkových úprav dotováno státem a vlastník hradí pouze část nákladů. Vlastník přispívá na společná zařízení částí své půdy (max. 3 %). Proces PÚ začne, pokud nejméně polovina vlastníků půdy s úpravami souhlasí. Součástí procesu PÚ je ohodnocení ekologického stavu řešeného území. Jsou určeny stávající krajinné prvky, terénní a klimatické poměry, erozní ohroženost, exploatační zatížení z pohledu krajinné ekologie. To je pak předpoklad pro návrh opatření v doprovodném plánu péče o krajinu.

Projektová činnost je zajišťována obdobně jako v Německu.

Francie

Průběh pozemkové úpravy má jiný rámec než v ČR. Okres má výraznou autonomii, je ustanovena okresní komise pro pozemkové úpravy. V obci, kde

probíhá pozemková úprava se zřizuje obecní komise, jejímiž členy jsou soudce, tři uživatelé, tři vlastníci, tři osoby kvalifikované, tři funkcionáři územního oboru min. zemědělství, zástupce finančního úřadu, zástupce prezidenta generální rady okresu. Komise ustaví podkomisi, v níž jsou zastoupeni vlastníci, vybere geodeta, jež provádí vlastní realizaci pozemkové úpravy, v níž se klade důraz na ekologické parametry území. Dále stanoví obvod PÚ, ten je objektem veřejné diskuse, vlastník může vznést námitky. Prefekt okresu vydá závazné rozhodnutí.

Komise zkoumá doklady o vlastnictví, stanoví kultury a třídy produktivity, komise zkoumá každou parcelu přímo v terénu. Geodet ve spolupráci s komisí navrhne nové parcelní členění a realizaci technických opatření (cestní síť apod.). Vlastníci se mohou odvolat k okresní komisi. Projekty hradí stát, na realizaci opatření se podílejí stát – okres – obec – vlastník, v poměru, který je výsledkem daných podmínek a dohod.

Projektovou činnost zajišťuje soukromý geodet se speciálním oprávněním pro činnost v oboru pozemkových úprav .

Nizozemsko

Zde existují 4 základní způsoby úprav vlastnických vztahů k půdě :

Komplexní pozemkové úpravy – je možné vyvlastnit půdu z důvodu obecného prospěchu a za účelem výstavby komunikací, rekonstrukcí vodních toků apod. a je možné redukovat výměru zemědělské půdy až o 3%. O zahájení úprav rozhodují provinční orgány. Jednoduché pozemkové úpravy – není možné půdu vyvlastňovat, je však možné její výměru redukovat až o 5%. O zahájení prací rozhodují vlastníci spolu s uživateli.

Úpravy vyvolané stavbou nadregionální důležitosti – jsou určeny především na úpravy, které následují po výstavbě dálnic, železnic apod.

Směny pozemků dohodou – tento způsob je založen na dobrovolné spolupráci tří a více vlastníků, kteří se rozhodnou změnit vzájemné uspořádání své držby.

Nejvyšším orgánem je Ústřední pozemkový úřad. Vlastní strukturální plán pozemkových úprav vypracovává Ministerstvo zemědělství.

Projektové práce v oboru pozemkových úprav zajišťuje soukromý sektor.

Stát hradí náklady spojené s přípravnou fází a administrativními pracemi. Zbylé náklady na projekt a realizaci hradí sami účastníci PÚ.

Švédsko

Tato země má specifické podmínky pro pozemkové úpravy, neboť 55% půdy je zalesněno. Na většině zemědělské výroby se podílejí malé rodinné podniky. Provádí se výstavba polních cest a nových hospodářských budov. Na realizaci PÚ poskytuje stát značné finanční částky ve formě dotací a půjček (GALLO, 2007).

2.5. Státní správa myslivosti

Úředním orgánem státní správy myslivosti na území České republiky je, s výjimkou území národních parků, Ministerstvo zemědělství ČR. V národních parcích je tímto orgánem Ministerstvo životního prostředí ČR. Na území krajů je orgánem státní správy myslivosti krajský úřad v přenesené působnosti (v Praze Magistrát hlavního města). Na území obcí je orgánem státní správy pověřený obecní úřad v přenesené působnosti. Na pozemcích určených na obranu státu vykonává působnost krajů a obcí Ministerstvo zemědělství. V národních parcích tuto působnost vykonávají správy národních parků.

Ministr zemědělství zřizuje Mysliveckou radu jako svůj poradní sbor, složený zejména ze zástupců jiných správních úřadů, celostátně působících mysliveckých organizací, zemědělských a lesnických organizací, vysokých škola výzkumných ústavů s činností na úseku myslivosti (ČERVENÝ, 2003).

2.6. Odbor myslivosti

Myslivost je významným oborem, který má v českých zemích nejen bohatou tradici, ale velmi úzké spojení s dalšími obory, jako je zemědělství, lesnictví a ochrana přírody (VACH, 1999).

Myslivost je považována za právně opodstatněnou činnost, jejíž náplní je dlouhodobé využívání a ochrana přírody a zvěře. Tvoří součást všech hospodářských činností prováděných člověkem v přírodě. V současné době se myslivecké hospodaření provádí na výměře cca 6 850 000 ha. Průměrná výměra honitby činí cca 1 200 ha.

Předmětem mysliveckého hospodaření a ochrany je 69 druhů zvěře. Z toho je 33 druhů celoročně hájených a 36 druhů, které lze obhospodařovat lovem. Zvěř je považována za přírodní bohatství a její obhospodařování lovem lze provádět pouze

za podmínek dodržení zásad trvale udržitelného hospodaření. Mezi tyto podmínky patří zejména udržování početních stavů na stavech, které nezpůsobují poškozování přírodního prostředí a ostatních hospodářských činností prováděných v přírodě a které současně zabezpečí biologickou reprodukci druhu a přirozená skladba populace respektující biologické zákonitosti volně žijících živočichů. Provádění myslivosti je historicky právně ochraňováno a v současné době upravuje tuto problematiku zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů.

Myslivost je na území České republiky vykonávána také jako zájmová činnost, které se věnuje na cca 100 000 osob. Podmínkou pro vykonávání myslivosti je splnění kvalifikačních předpokladů (ANONYMUS, 2009).

Důležité pojmy v myslivosti (zákon č. 449/2001 Sb. o myslivosti)

Myslivost je soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součásti ekosystému a spolková činnost směřující k udržení a rozvíjení mysliveckých tradic a zvyků jako součástí českého národního kulturního dědictví.

Právem myslivosti se rozumí souhrn práv a povinností zvěř chránit, cílevědomě chovat, lovit, přivlastňovat se ulovenou nebo nalezenou uhynulou zvěř, její vývojová stadia a shozy paroží, jakož i užívat k tomu v nezbytné míře honebních pozemků.

Nehonebními pozemky jsou podle zákona o myslivosti pozemky uvnitř hranice současně zastavěného území obce, jako náměstí, návsi, tržiště, ulice, nádvoří, cesty, hřiště a parky, pokud nejde o zemědělské nebo lesní pozemky mimo toto území, dále pozemky zastavěné, sady, zahrady a školky řádně ohrazené, oplocené pozemky sloužící k farmovému chovu zvěře, obvod dráhy, dálnice, silnice, letiště se zpevněnými plochami, hřbitovy a dále pozemky, které byly za nehonební prohlášeny rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti.

Honebními pozemky jsou všechny pozemky předtím neuvedené.

Souvislými honebními pozemky se rozumí takové honební pozemky, jestliže se lze dostat z jednoho na druhý konec, bez překročení cizího pozemku; úzké pozemkové pruhy nepřerušují tuto souvislost, leží-li však ve směru podélném, nezakládají souvislost mezi pozemky jimi spojenými; za takové pruhy se nepovažují dálnice, silnice dálničního typu, přehrady a letiště se zpevněnými plochami

Honitbou se rozumí soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, v němž lze provádět právo myslivosti podle tohoto zákona.

Držitelem honitby je osoba, které byla rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti honitba uznána a které v uznané honitbě přísluší provádět právo myslivosti.

Chovem zvěře se rozumí odborné zásahy sledující biologické cíle, to je: zachování rovnováhy mezi stavy spárkaté zvěře a prostředím, udržování přírodní kvality genofondu zvěře, cílené zvyšování chovné kvality zvěře a úprava stavů zvěře na optimální stav.

Myslivost lze provozovat jen v rámci uznané honitby. Honitba je soubor souvislých honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků vymezený v rozhodnutí orgánu státní správy myslivosti, o výměře nejméně 500 ha (obora 50 ha). Jakostní třída honitby vyjadřuje stupeň její úživnosti v závislosti na přírodních podmínkách a stanovuje ji orgán státní správy myslivosti ve spolupráci s orgány státní správy lesů, zemědělství a ochrany přírody. Návrh na uznání honitby podává vlastník honebních pozemků nebo honební společenstvo více vlastníků. Vlastník či honební společenstvo zajišťují v honitbě sami výkon práva myslivosti nebo ho mohou pronajmout české fyzické osobě, která má platný lovecký lístek; mysliveckému sdružení vzniklému podle předpisů o sdružování občanů; nebo české právnické osobě, která na honebních pozemcích zemědělsky či lesnický hospodaří. Smlouva o nájmu honitby musí být uzavřena písemně na dobu 10 let.

Uživatel honitby (držitel nebo nájemce) je povinen zajišťovat v honitbě chov zvěře v rozmezí mezi minimálním a normovaným stavem zvěř, které jsou určeny v rozhodnutí o uznání honitby. Minimálním stavem zvěře je stav, při němž není ohrožena existence druhu a jeho populační hustota zabezpečuje biologickou reprodukci. Normovaným stavem je nejvýše přípustný jarní stav, který odpovídá úživnosti honitby (ČERVENÝ, 2003).

2.7. Pozemkové úpravy a myslivecké hospodaření

Jedním ze strategických cílů Českomoravské myslivecké jednoty je rozvoj venkova a jeho trvale udržitelný rozvoj. Prioritou české myslivosti by mělo tedy být vedle spolupráce s orgány státní správy, podpory kulturního a společenského využití na venkově prostřednictvím myslivosti, především hlavní poslání v ochraně přírody a krajiny a podílení se na tvorbě a realizaci koncepce rozvoje venkova.

Koncepce rozvoje venkova vychází z „Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013“. Významným opatřením Programu rozvoje venkova České republiky ve vztahu k myslivosti jsou právě pozemkové úpravy. K ochraně přírody a krajiny pouhé nadšení nestačí, je nutné, aby byla realizována na základě znalostí a praxe. Bohužel, stav odborných znalostí zástupců uživatelů honiteb o pozemkových úpravách a praktických dopadech neodpovídá tomu, aby myslivci na tomto významném zásahu do přírody a krajiny odpovídajícím způsobem utvářeli, a proto by bylo žádoucí, podávat základní informace o pozemkových úpravách a o možnostech jejich využití pro realizaci změn v krajině příznivých pro zvěř.

Například již roku 2005 HROMAS navrhoval realizovat projekty Územních systémů ekologické stability (ÚSES) jako jedno z hlavních opatření pro zlepšení životního prostředí zvěře. Zároveň poukazuje na komplikace s majetkoprávními vztahy, které však právě řeší pozemkové úpravy, tak aby byly pozemky přístupné, měly určitého vlastníka, společná zařízení (mokřadní ekosystémy, biokoridory, suché poldry a další), byly projektovány na státní půdě. Právě společná zařízení, které jsou nedílnou součástí návrhu pozemkových úprav, kam můžeme zahrnout cestní síť a systém ekologických hydrologických, protierozních a krajinných opatření.

3. Metodika

Diplomová práce řeší problematiku informovanosti a úrovně znalostí myslivců ohledně pozemkových úprav. Cílem „průzkumu těchto znalostí“ je získat primární informace pro zpracování a vyhodnocení dotazníkového šetření. Zároveň tak přispět k lepší informovanosti o názorech a znalostech lidí zabývajících se myslivostí k pozemkovým úpravám.

Pro získání primárních informací bylo vymezeno zájmové území, prvním zájmovým územím byl bývalý okres Český Krumlov a druhým bývalý okres České Budějovice, kde následně probíhalo šetření.

Sociologické šetření bylo provedeno metodou **standardizovaného dotazníku**, s tím, že dotazování bylo dobrovolné s garancí zachování anonymity respondentů. Výběr respondentů, dotázaných osob byl proveden metodou kombinace kvótního a náhodného výběru, tím byla zajištěna reprezentativnost souboru dotázaných.

Průzkum proběhl v dubnu a květnu roku 2008. Byly osloveny zaměstnanci z odboru životního prostředí, pracující v sekci myslivosti, a myslivecká sdružení a honební společenstva v oblasti těchto bývalých okresů. Celkem bylo rozesláno 120 dotazníků.

Šetření bylo tématicky rozděleno na **3 okruhy**. Obsahové okruhy byly převedeny ve formě výzkumných dotazů do standardizovaného dotazníku. První okruh zaujímají anamnestické údaje o respondentech. Druhý okruh je zaměřený na základy a související pojmy s pozemkovými úpravami a poslední okruh zjišťuje vztah mezi respondenty a možnou podporou, ve formě dotací, od státu.

Tento dotazník je tvořen **22 otázkami**, a to **16 uzavřenými** (které mají zformulovaný dotaz a možnost odpovědi) a zbývajících **6 otevřenými** (zformulován dotaz a dotazovaný se vyjádří volně) otázkami.

Výzkumná data byla dále tříděna podle jednotlivých bývalých okresů, kde byl výzkum realizován. Poté byly prostřednictvím analytických a syntetických, a také typologických postupů, získané údaje vyhodnoceny a zpracovány.

Ze získaných dat bylo možné vypracovat zhodnocení procentuelně a statisticky. Bylo použito statistického vyhodnocení pomocí programu **Statistica 6**, kde byly zjišťovány závislosti vybraných ukazatelů.

Na podstatě studia dané problematiky byla navržena opatření pro komplexní řešení krajinného prostředí.

3.1. Charakteristika zájmového území

České Budějovice

Okres České Budějovice vznikl v roce 1960 v nynějších hranicích při celkové reorganizaci správního rozdělení republiky. V Jihočeském kraji je se svou rozlohou 1 638 km² nejlidnatějším a druhým největším okresem a čtvrtým v celé České republice.

Nejvýše situovaným místem je vrchol hory Vysoká v Novohradských horách (1 034 m n. m.) na jihovýchodě území a nejnižší položené místo je údolí řeky Vltavy u Týna nad Vltavou (343 m n. m.). Průměrná nadmořská výška okresu se pohybuje kolem 500 m.. Centrální část okresu tvoří českobudějovická pánev, jinak převládající část tvoří pahorkatiny.

Dominuje zde chladnější podnebí s průměrnou roční teplotou 7 - 8 °C a průměrným množstvím srážek v rozmezí od 400 do 2 100 mm/m².

Nachází se zde velké množství vodních ploch. Řeka Vltava s hlavními vodními zdroji z přítoků řeky Malše a z řeky Lužnice protíná okres od jihu k severu.

Co se týká využití půdy, více než polovina plochy tvoří zemědělská půda, třetinu zaujímají lesy a 5 % vodní plochy.

Je vhodné zmínit, že v českobudějovickém okrese je vysoká intenzita dopravy jak silniční, tak i železniční.

Český Krumlov

Příhraniční okres Český Krumlov, ležící v nejnižším cípu České republiky, je se svou rozlohou 1 615 km² třetím největším okresem v kraji a šestým v republice. Počtem obyvatel je předposledním v kraji. Tento okres je velmi rozmanitý, ať už svou geologickou skladbou, členitostí území, klimatem či zastoupenými druhy fauny a flory.

Nejvyšším místem okresu je hora Šumavy Smrčina (1 332 m) a naopak nejnižší místo je, kde řeka Vltava opouští území okresu u Vrábče (420 m). Průměrná nadmořská výška je 690 m.

Okres Český Krumlov přísluší přibližně stejnými díly k mírně teplé a ke chladné oblasti. Průměrná roční teplota v nejteplejších částech okresu se pohybuje okolo 7,5 °C (Lipensko 5,5 °C). Mrazivých dnů je za rok průměrně 120 (Lipensko až 150). Vzhledem k velké členitosti jsou spadlé srážky velice nerovnoměrné, pohybují se od 600 mm do 1 000 mm za rok.

Převládající část okresu je součástí Šumavy a jihovýchodní část Novohradských hor. Mezi morfologicky významné vrchovinné celky náleží Krumlovská vrchovina, Prachatická vrchovina, oblast Blanského lesa (Klet' 1 084 m), ve východní části okresu Soběnovská vrchovina (Slepičí hory) a ve střední části Poluška. Velkou část okresu mezi Blanským lesem a Horní Planou zabírá vojenský výcvikový prostor Boletice.

Je zde vidět velká snaha o zachování tohoto přírodního prostředí, na části území byl vyhlášen Národní park a Chráněná krajinná oblast Šumava, Chráněná krajinná oblast Blanský les a již mnoha let je též navrženo vyhlášení krajinné oblasti Novohradských hor. Tyto chráněná území jsou doplněna více než 40 přírodními rezervacemi a památkami.

Žofínský prales založený roku 1838, který leží v centrální části Novohradských hor je nejstarším chráněným územím v České republice (ANONYMUS, 2009).

4. Výsledky

4.1. Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníky byly distribuovány osobně nebo pomocí odborů životního prostředí jednotlivým mysliveckým sdružením. Celkem jich bylo rozesláno 120, přičemž jejich návratnost byla 54 %, což činí 65 dotazníků. Z toho 7 jich muselo být vyřazeno z důvodu neúplného vyplnění, poté nám zbylo 38 dotazníků ze sdružení bývalého okresu České Budějovice a zbývajících 20 ze sdružení bývalého okresu Český Krumlov.

(Seznam honiteb patřících do bývalých okresů Český Krumlov a České Budějovice viz. příloha č.3)

Šetření bylo realizováno prostřednictvím dotazníku, který byl rozdělen na 2 části – první část otázek vypovídá o charakteristice respondentů a druhá o samotné řešené problematice.

Z prvních čtyř uzavřených otázek v dotazníku, jsme získali základní údaje o respondentovi, pátou a zároveň první otevřenou otázkou byl získán číselný údaj v hektarech o výměře honitby.

Z dotazníkového průzkumu nám vyplynulo, že veškerí respondenti byli pouze muži, a to 31 s věkem mezi 40 až 60 lety, což představuje 53 %, 15 s věkem nad 60 let (26 %), 12 s věkem mezi 18 až 40 lety (21 %), s věkem do 18 let nebyl žádný respondent, viz *graf č.1*.

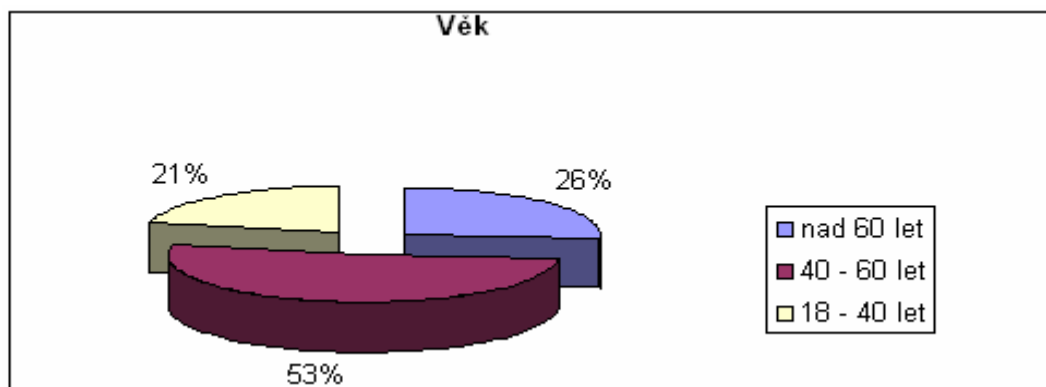
22 mužů mělo vysokoškolské vzdělání, což činí 38 %, stejný počet také dosáhlo středoškolského vzdělání s maturitou, 11 se středoškolským vzděláním bez maturity (19 %) a 3 se základním vzděláním (5 %), viz *graf č.2*.

Dále ze šetření vyplynulo, že 48 myslivců byli uživatelé honiteb (83 %), 4 držitelé honiteb (7 %), 3 vlastníci honiteb (5 %) a taktéž 3 i státní zaměstnanci, kteří vykonávali myslivost, jako uživatelé honiteb, viz *graf č.3*.

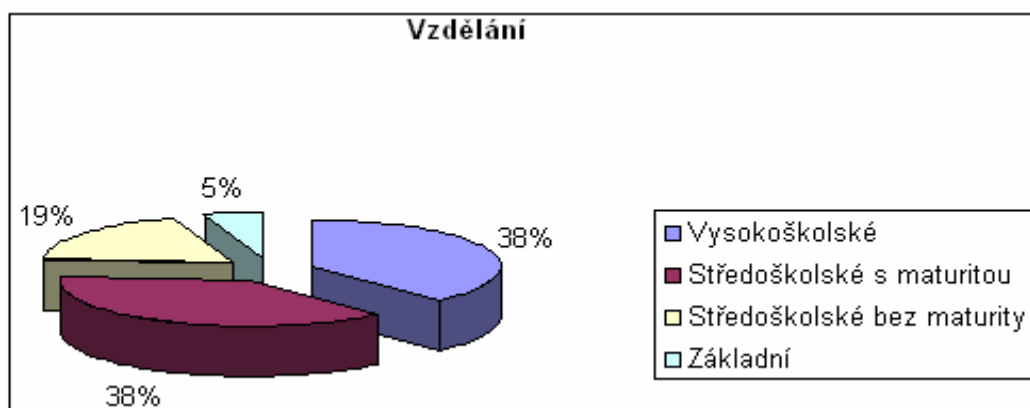
Respondenti do dotazníku také udávali výměru honiteb v hektarech (ha), kde jako členové vykonávají právo myslivosti. Ze zjištění vyplynulo, že ani jediná hodnota výměry se neopakovala. Čím se nám potvrdilo, že nedošlo k situaci, že by z jednoho sdružení odpovídalo více členů.

Nejvyšší uvedená hodnota výměry honitby v českobudějovickém okrese činila 2 335 ha a nejnižší 524 ha, v českokrumlovském byly hodnoty velice podobné, a to 2 662 ha a 542 ha.

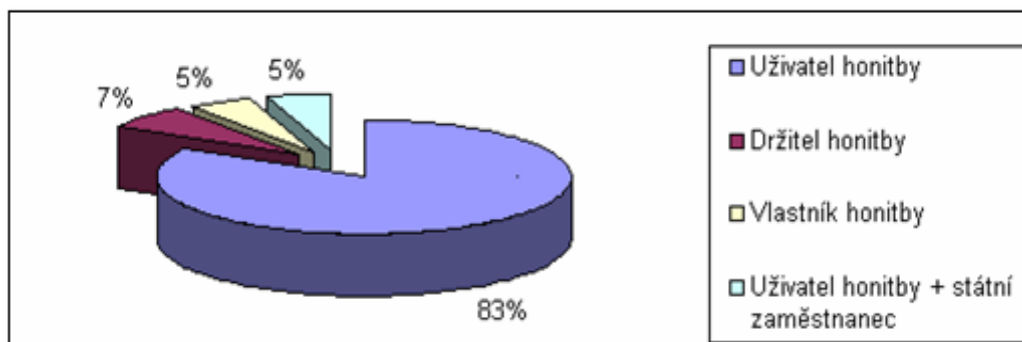
Graf č. 1 Věková struktura respondentů

Graf č. 2 Dosažené vzdělání respondentů

Graf č. 3 Typ uživatele honitby

Vnímání pozemkových úprav respondenty

Možné varianty: (u každé varianty je uvedeno v procentech, jaký počet respondentů danou odpověď volilo)

Ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky a zabezpečuje se k nim přístupnost. Současně zajišťují i ochranu životního prostředí v počtu 69 %.

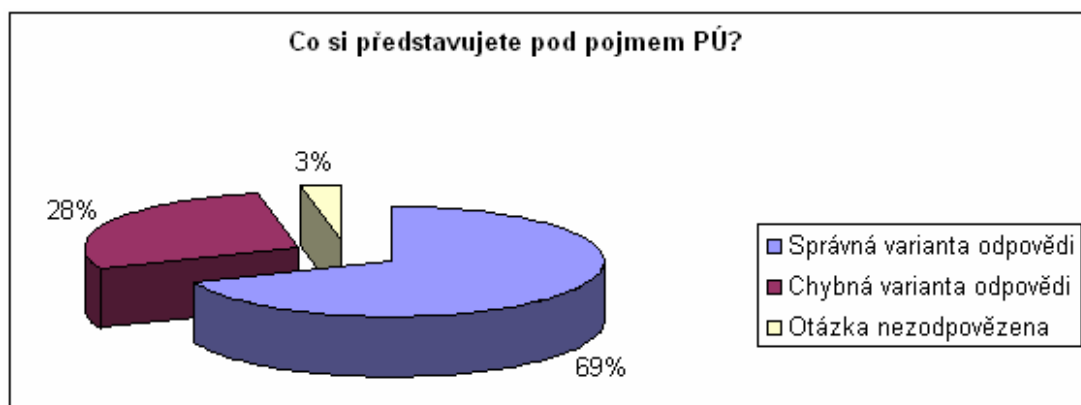
Pozemkové úpravy ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, ale nezabezpečuje se k nim přístupnost. Současně zajišťují i ochranu životního prostředí v počtu 9 %.

Pozemkové úpravy v soukromém zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky a zabezpečuje se k nim přístupnost. Současně zajišťují i ochranu životního prostředí v počtu 19 %.

Na tuto otázku odpovídali respondenti takto, 40 (69 %) z nich zvolili vhodnou variantu, 16 (28 %) odpovědělo chybně a 2 (3 %) otázku nezodpovědělo vůbec, viz graf č.4.

Podle zákona č.139/2002 pozemkové úpravy ve veřejném zájmu prostorově a zároveň účelně uspořádávají pozemky. Scelují se nebo dělí a co je velice důležité, zabezpečuje se jimi přístupnost. PÚ by se měly vytvořit podmínky pro funkční hospodaření vlastníků půdy. Současně se k nim ustanovují vlastnická práva a s nimi související vlastnická břemena. Přitom PÚ zajišťují předpoklady pro zdokonalení životního prostředí, zúrodnění a ochranu půdního fondu a zvýšení ekologické rovnováhy krajiny. Tyto výsledky slouží pro obnovu katastrálního operátu a také jako podklad pro územní plánování.

Graf č. 4 Význam pojmu pozemkové úpravy

Pozemkové úpravy řeší dle respondentů

Možné varianty:

Pozemky v extravilánu, pokud je to potřeba i v intravilánu a lesy v počtu 53 %.

Pouze intravilán v počtu 4 %.

Pouze extravilán v počtu 41 %.

Ač by se zdálo, na tuto otázka není zrovna jednoduchá odpověď a také se to ukázalo na celkovém výsledku této otázky, jako u jediné méně nežli polovina odpověděla správně. Správnou variantu odpovědi zvolilo 31 (53 %) dotazovaných, 26 (45 %) odpovědělo chybně a 1 (2 %) respondent neodpověděl vůbec, viz graf č.5.

Dle zákona č. 139/2002 a vyhlášky č. 545/2002 Sb. o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav předmětem PÚ jsou všechny pozemky v obvodu PÚ, bez ohledu na dosavadní způsob využívání a existující vlastnické vztahy k nim.

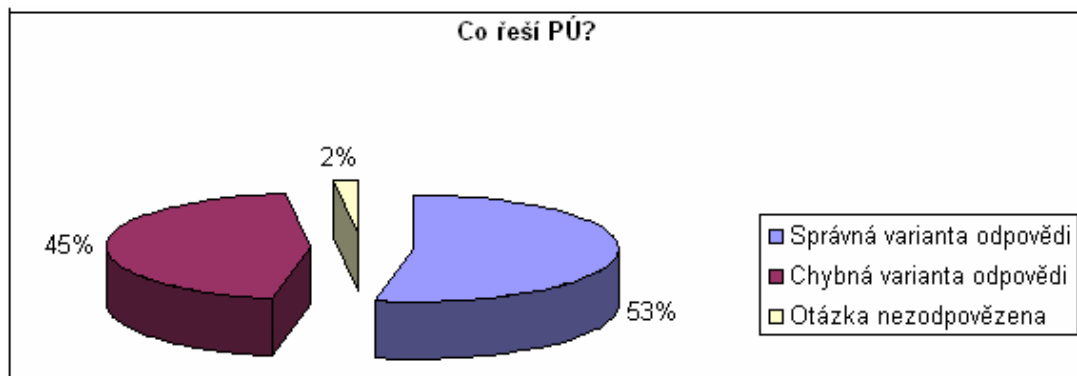
Obvod PÚ je území dotčené PÚ, které je tvořené jedním nebo více celky v jednom katastrálním území (KÚ). Bude-li to pro obnovu katastrálního operátu třeba, lze do obvodu PÚ zahrnout i pozemky u kterých je potřeba obnovit soubor geodetických informací, což se právě může týkat lesů.

Pozemkový úřad postupuje při určení obvodu pozemkových úprav tak, že do obvodu PÚ zahrne pozemky, které posoudil jako nezbytné pro dosažení cílů PÚ a obnovy katastrálního operátu, s přihlédnutím k požadavkům vlastníků pozemků, příslušné obce a katastrálního úřadu. V obvodu PÚ jakož i pozemky, u kterých se provádí pouze obnova souboru geodetických informací a které nejsou směřované.

Pozemky určené pro těžbu vyhrazených nerostů na základě stanoveného dobývacího prostoru, pozemky určené pro obranu státu, pozemky vodních toků a pozemky chráněné podle zvláštních předpisů, lze řešit v PÚ jen se souhlasem jejich vlastníka a příslušného správního úřadu. Pozemky zastavěné stavbou, která není ve vlastnictví státu, pozemek funkčně související s touto stavbou včetně přístupové cesty, oplocené pozemky, zejména zahrady, pozemky v současně zastavěném území obce, pozemky v zastavěném území obce a pozemky na nichž se nacházejí hřbitovy, lze řešit v PÚ jen se souhlasem jejich vlastníka. Tyto pozemky se pro účely PÚ v případě jejich směn oceňují podle druhu původního pozemku; nelze-li to zjistit,

oceňují se podle druhu nejbližšího zemědělského pozemku. Pozemky nesměňované se neoceňují.

Graf č.5 **Problematika pozemkových úprav**

Biocentrum je vnímáno jako

Možné varianty:

Společenstvo rostlin a živočichů v počtu 10 %.

Vzájemný vztah mezi organismy a prostředím v počtu 2 %.

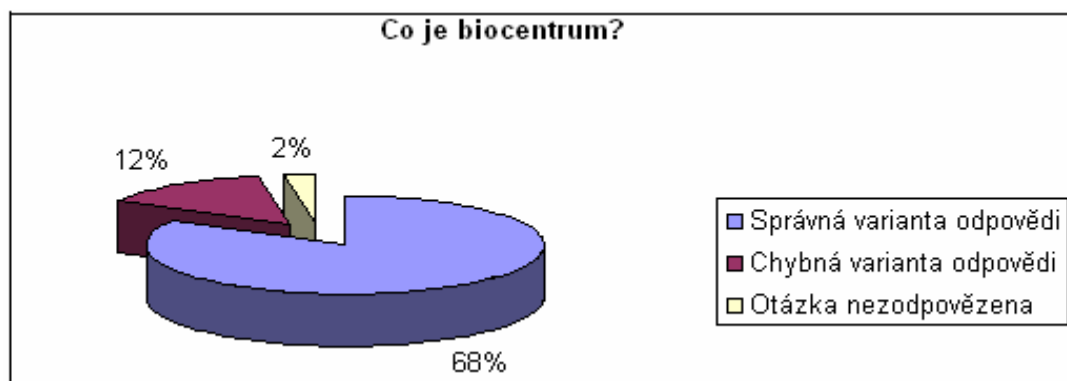
Část krajiny, která svou velikostí a příhodným stavem ekologických podmínek umožňuje existenci přirozených společenstev v počtu 68 %.

Z dané otázky vyplývá, že 50 dotazovaných odpovědělo správně, což činí 86 %, 7 (12 %) zvolilo zbylé dvě varianty, což je chybně a jeden respondent (2 %) otázku nezodpověděl, viz graf č.6.

Biocentrum je skladebnou částí ÚSES, která je nebo cílově má být tvořena ekologicky významnými segmenty krajiny (EVSK), které svou velikostí a stavem ekologických podmínek umožňuje trvalou existenci druhů i společenstev přirozeného genofundu krajiny. Jedná se o biotop nebo soubor biotopů, který svým stavem a velikostí umožňuje trvalou existenci přirozeného, či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému (BUČEK, LACINA,1995). Biocentra mohou být tvořena - biocenózami přírodními, typickými pro určitou biogeografickou oblast (např. zbytky lesních porostů s přirozenou dřevinnou skladbou), nebo biocenózami, jejichž stav a vývoj je podmíněn lidskou činností [např. lada = opuštěné travní nebo polní

kultury, ale lesem nezarostlé, v první fázi sukcese (NOVOTNÁ, 2001), rybníky, louky s převahou přirozeně rostoucích druhů] (MÍCHAL, 1994).

Graf č. 6 Význam pojmu biocentrum

Biokoridor je respondenty vnímán jako

Možné varianty:

Soubor všech rostlin, živočichů a mikroorganismů obývajících část životního prostoru v počtu 17 %.

Lineární úsek krajiny, který umožňuje migraci organismů mezi jednotlivými biocentry v počtu 67 %.

Nelineární úsek krajiny, který umožňuje migraci organismů mezi jednotlivými biocentry v počtu 14 %.

Při této otázce již většina neodpovídala tak jednoznačně, jako v otázce předcházející. 39 (67 %) respondentů odpovědělo správně, 18 dotazovaných (31 %) odpovědělo chybně a 1 (2 %) otázku nezaškrtl vůbec, viz graf č. 7.

Biokoridor je skladebnou částí ÚSES, která je nebo cílově má být tvořena EVSK, který propojuje biocentra a umožňuje migraci, šíření a vzájemné kontakty organismů. Biokoridory zprostředkovávají tok biotických informací v krajině. Na rozdíl od biocenter nemusí umožňovat trvalou existenci všech druhů zastoupených společenstev. Nejsouvislejší síť biokoridorů tvoří v kulturní krajině společenstva tekoucích vod s litorálními lemy a břehovými porosty (BUČEK, LACINA, 1995). SKLENIČKA (2003) uvádí další funkce biokoridorů jako např. pozitivní působení na ekologicky labilní části krajiny, pozitivní působení v rámci

orientace dálkových migrantů, zvyšují prostupnost krajiny, zvyšování estetické hodnoty krajiny.

Graf č. 7 Význam pojmu biokoridor

Setkali se již někdy respondenti s pojmem ÚSES

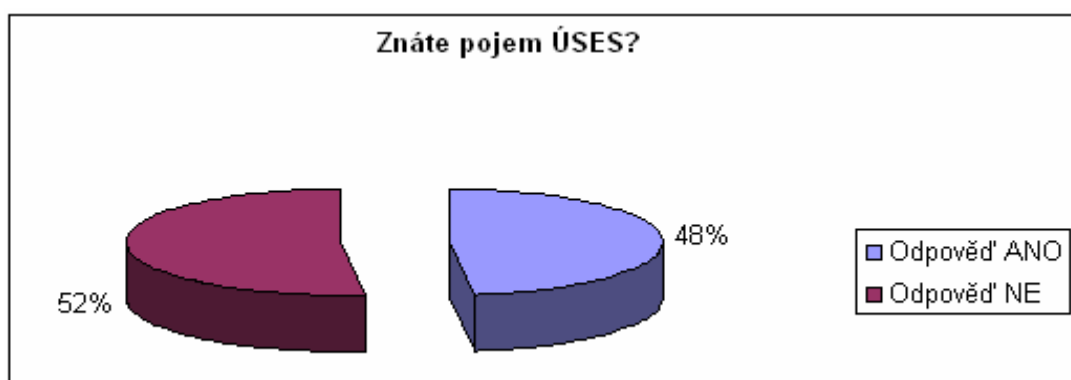
Možné varianty:

Ano v počtu 48 %.

Ne v počtu 52 %.

Odpovědi ano či ne na tuto otázku byly téměř vyrovnané, ano zodpovědělo 28 respondentů (48 %) a ne 30, což je rovno zbylým 52 %, viz graf č.8.

Graf č. 8 Znalost pojmu ÚSES

Respondenti si pod pojmem ÚSES představují

Možné varianty:

Soubor převážně pozmeněných ekosystémů, které udržují rovnováhu v krajině v počtu 0 %.

Propojený soubor přirozených i pozmeněných převážně přírodě blízkých ekosystémů, které udržují rovnováhu v krajině v počtu 88 %.

Soubor pouze přirozených ekosystémů, které udržují rovnováhu v krajině v počtu 7 %.

Tato otázka navazuje na předešlou a dotazovaní měli zvolit, co si myslí, že je územní systém ekologické stability. Na to, jak se z předešlého výsledku ukázalo, že ÚSES znala méně než polovina respondentů, odpověděla většina velice dobře. Správnou variantu zaškrtno 51 mužů (88 %), chybně odpověděli 4 (7 %) a 3 (5 %) nezodpověděli otázku vůbec, viz graf č.9.

Územní systém ekologické stability je účelně navržená soustava ekologicky stabilnějších úseků krajiny, která tvoří prvotní podmínky pro docílení trvalé ekologické rovnováhy krajiny.

Podle BUČKA a LACINY (1995) je územní systém ekologické stability krajiny vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Rozlišuje se místní, regionální a nadregionální systém ekologické stability. Ochrana přírody a krajiny se podle zákona č. 114/1992 Sb., zajišťuje mimo jiné ochranou a vytvářením právě územního systému ekologické stability krajiny. Vymezení systému ekologické stability, zajišťujícího uchování a reprodukci přírodního bohatství, příznivé působení na okolní méně stabilní části krajiny a vytvoření základů pro mnohostranné využívání krajiny stanoví a jeho hodnocení provádějí orgány územního plánování a ochrany přírody ve spolupráci s orgány vodohospodářskými, ochrany zemědělského půdního fondu a státní správy lesního hospodářství. Ochrana systému ekologické stability je povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ. Jeho vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. ÚSES je tedy sítí skladebných částí - biocenter, biokoridorů, interakčních prvků, (ochranných zón), účelně rozmístěných na základě funkčních a prostorových kritérií.

Interakční prvky jsou ekologicky významné krajinné prvky a ekologicky významná liniová společenstva, vytvářející existenční podmínky rostlinám a živočichům, významně ovlivňujícím fungování ekosystémů kulturní krajiny. V místním systému ekologické stability zprostředkovávají interakční prvky příznivé působení biocenter a biokoridorů na okolní ekologicky méně stabilní krajinu. Slouží jim jako potravní základna, místo úkrytu, místo rozmnožování a pro orientaci. Přispívají ke vzniku bohatší a rozmanitější sítě potravních řetězců. Typickými interakčními prvky jsou například ekotonová společenstva lesních okrajů, remízky, skupiny stromů i solitery v polích.

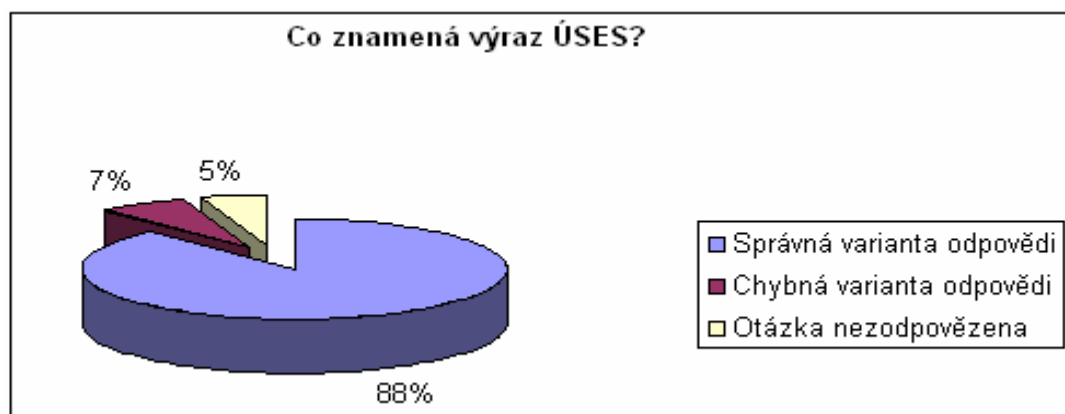
Ochranná zóna biocenter a biokoridorů zabraňuje, nebo co nejvíce omezuje pronikání negativních antropogenních vlivů z okolí. Všechny EVSK by měli mít tuto kompromisně využívanou zónu. Opatření ochranných zón může být technické (záchytný příkop proti splachům), biotechnické (zatravnění), organizační (vyhlášení ochranného pásma - např. zákaz letecké aplikace chemikálií) (MÍCHAL, 1994).

Cílem zabezpečování ÚSES v krajině je (BUČEK, LACINA, 1995):

- uchování a podpora rozvoje přirozeného genofondu krajiny,
- zajištění příznivého působení na okolní, ekologicky méně stabilní části krajiny a jejich prostorové oddělení,
- podpora možnosti polyfunkčního využívání krajiny,
- uchování významných krajinných fenoménů.

Ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK) zabezpečují ekologický systém krajiny (MÍCHAL, 1994). Jsou to části krajiny, které jsou tvořeny nebo v nichž převažují ekosystémy s relativně vyšší ekologickou stabilitou (ES). Vyznačují se trvalostí bioty a ekologickými podmínkami umožňujícími existenci druhů přirozeného genofondu krajiny. Mezi ně lze zařadit např. zbytek bukového lesa uprostřed smrkových monokultur, remízek uprostřed polí apod. Soubor v krajině existujících ekologicky významných segmentů krajiny (EVSK) nazýváme kostra ekologické stability (KES) (BUČEK, LACINA, 1995). Kostra ekologické stability (KES) tvořena v současnosti existujícími ekologicky významnými segmenty krajiny (EVSK). Vymezování KES je prvním krokem při vymezování ÚSES.

Graf č. 9 Znalost výrazu ÚSES

Respondenti za hlavní cíl pozemkových úprav považují

Možné varianty:

Zvýšení kvality života lidí v počtu 2 %.

Zvýšení kvality života lidí, ochrana přírodních zdrojů a zachování kulturně historických hodnot v území v počtu 96 %.

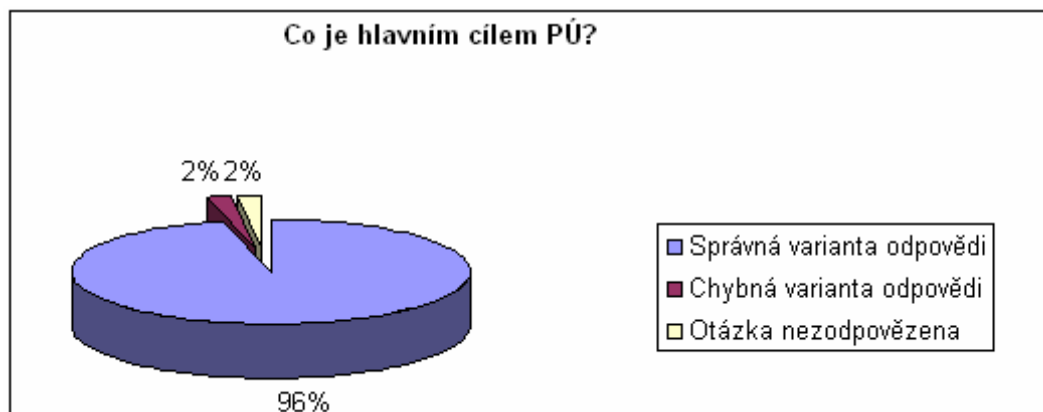
Zachování kulturně historických hodnot v území v počtu 0 %.

Nad touto otázkou dotazovaní zřejmě vůbec neváhali, pouze jeden (2 %) respondent odpověděl chybně, jeden (2 %) otázku nezodpověděl a zbylí dotazovaní (96 %) zvolili správnou odpověď, viz graf č.10.

K nejdůležitějším záměrům PÚ patří zejména obnovení osobních vztahů lidí k půdě a krajině, ochrana přírodních zdrojů a zachování kulturně historických hodnot v území, obnovení zanedbané a poničené krajiny. Mezi další a zcela podstatné cíle řadíme scelení a zpřístupnění pozemků jejich vlastníkům.

PÚ jsou zdrojem pro obnovení a digitalizaci zastaralého katastru nemovitostí.

Graf č. 10 Hlavní záměr pozemkových úprav

Podle respondentů je informovanost o pozemkových úpravách

Možné varianty:

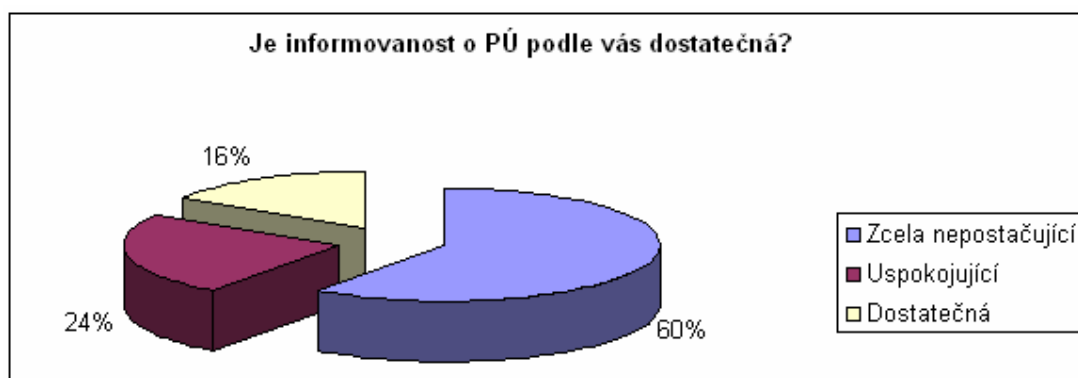
Zcela nepostačující v počtu 60 %.

Uspokojující v počtu 24 %.

Dostatečná v počtu 16 %.

35 (60 %) respondentům se zdá informovanost o PÚ nepostačující, 14 (24 %) dotazovaným se zdá uspokojující a zbylým (16 %) se zdá dostatečná, viz graf č.11.

Graf č. 11 Informovanost o pozemkových úpravách

Dle respondentů hradí náklady na pozemkové úpravy

Možné varianty:

Vlastník pozemku v počtu 2 %.

Stát, mohou se však na nich podílet i účastníci pozemkových úprav případně i jiné právnické a fyzické osoby v počtu 98 %.

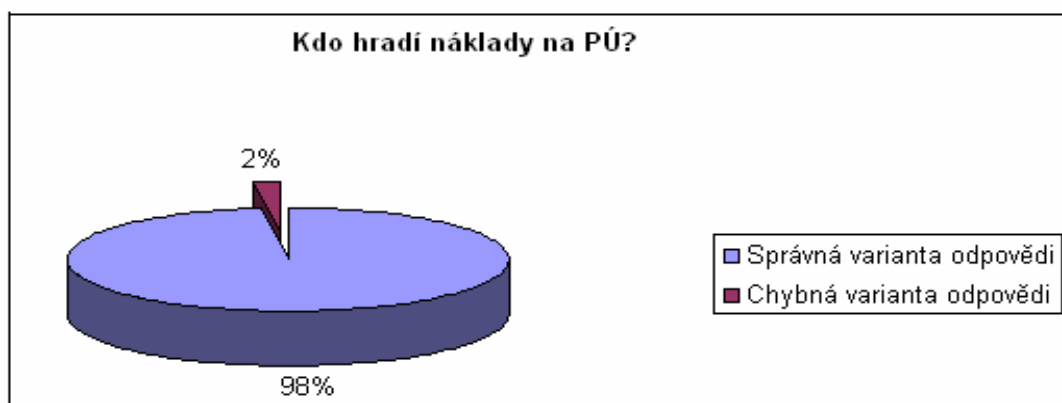
Pouze právnické a fyzické osoby v počtu 0 %.

Dá se opět říci, že dotazovaní měli jednoznačnou odpověď, poněvadž bez 1 (2 %) respondenta všichni odpověděli správně, celých 98 %, viz graf č.12.

Podle zákona č. 139/2002 hradí stát náklady na pozemkové úpravy (z rozpočtové kapitoly Všeobecná pokladní správa) prostřednictvím pozemkových úřadů. Na těchto nákladech se ovšem mohou podílet i účastníci PÚ, nebo jiné FO a PO, mají-li určitý zájem na realizaci PÚ, přičemž stát jim může umožnit subvence či dotace podle zvláštních předpisů.

Pokud jsou PÚ vyvolány v důsledku stavební činnosti, udělá se studie a stavebník hradí náklady v závislosti na rozsahu území dotčeného stavbou.

Graf č. 12 **Financování pozemkových úprav**

Podle respondentů pozemkové úřady spadají pod

Možné varianty:

Ministerstvo zemědělství v počtu 82 %.

Ministerstvo životního prostředí v počtu 9 %.

Počínaje touto, zbývající tři uzavřené otázky mají možnost pouze dvou odpovědí. 48 (82 %) dotazovaných volilo správnou možnost, 5 (9 %) odpovědělo chybně a dalších 9 % respondentů otázku nezodpovědělo, viz graf č.13.

Soustavu pozemkových úřadů představují Ústřední pozemkový úřad a pozemkové úřady, které spadají pod Ministerstvo zemědělství.

Graf č. 13 Zařazení pozemkových úřadů

Mají respondenti předcházející zkušenosti s pozemkovými úpravami

Možné varianty:

Ano v počtu 31 %.

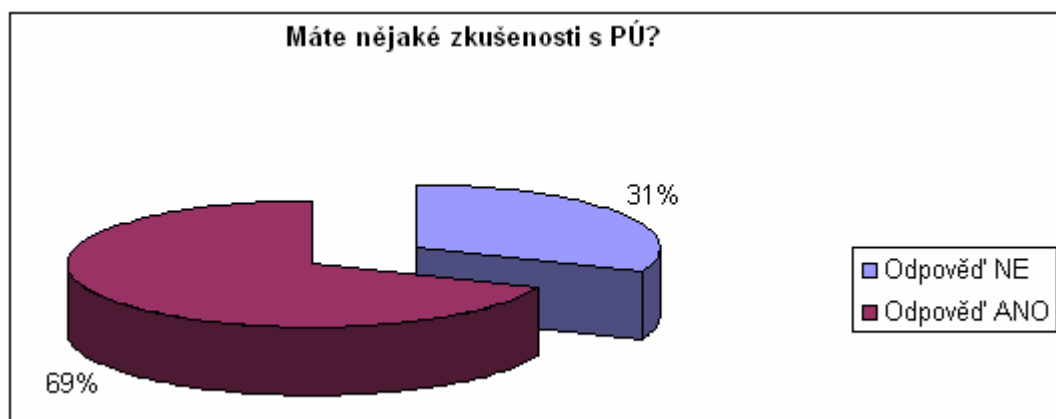
Ne v počtu 69 %.

Zde byly možné jen odpovědi, ne či ano a případně popsat zkráceně jaké. 40 (69 %) dotazovaných neměly žádné takové zkušenosti, zbylých 31 % odpovědělo, že ano, viz graf č.14.

Většina, která nám sdělila své zkušenosti, se setkala s PÚ jako vlastníci pozemků. Tři dotazovaní hodnotili práci pozemkových úprav za velmi dobou,

kvalitní a naopak jeden měl své zkušenosti špatné, hodnotil PÚ jako velice zdlouhavé. Ze šetření také vyplynulo, že jeden z respondentů se žíví jako projektant PÚ.

Graf č. 14 Zkušenosti respondentů s pozemkovými úpravami

Využili respondenti již nějaké služby od pozemkových úprav

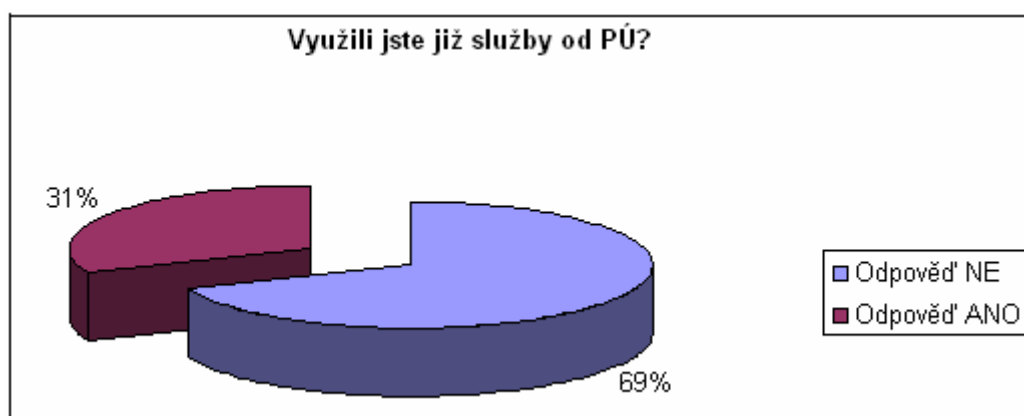
Možné varianty:

Ano v počtu 19 %.

Ne v počtu 81 %.

47 (81 %) dotazovaných nevyužili žádných takových služeb a zbylých 19 % odpovědělo kladně, ale nic bližšího bohužel nebylo sděleno, viz graf č.15.

Graf č. 15 Využití služeb respondenty od pozemkových úprav

Návrhy respondentů pro realizaci změn v krajině příznivých pro zvěř

Další část dotazníku obsahovala otázky otevřené.

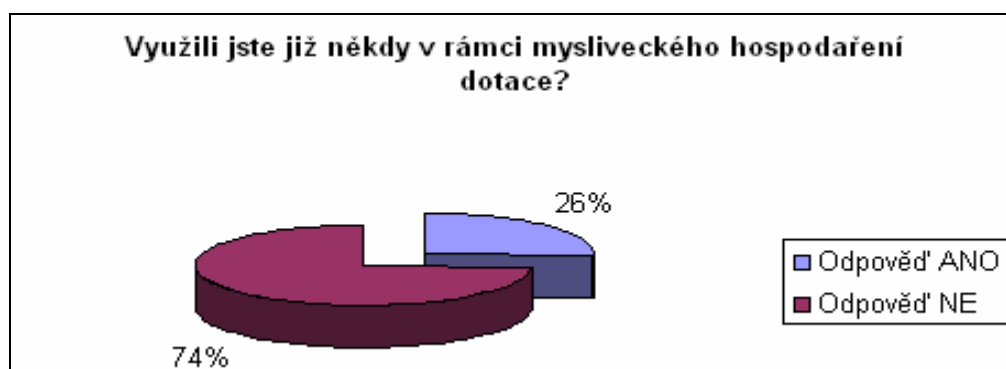
Zde jsem opravdu uvítala, že se dotazovaní nezdráhali a napsali své názory a typy jak změnit krajinu příznivě pro zvěř. Zejména z některých dotazníků bylo zřejmé, že se o tuto problematiku dotyční jistě zajímají.

Respondenti měli různé návrhy, nejčastěji se shodovali s rozšířením stálé zeleně, mezi niž zahrnovali i vytváření biopásů, remízků a mezí, což by bylo samozřejmě velice přínosné pro zvěř, neboť kde jinde má hledat zvěř kryt, ať už před hrozcím nebezpečím nebo negativními vlivy. Dále bylo navrhováno budování různých mysliveckých zařízení. Nejčastěji byly zmiňovány napáječky a zvěřní políčka, díky nimž by se rozšířila pro zvěř potravní různorodost. Ovšem byli zde i návrhy oplotit rychlostní komunikace, zmenšení zemědělských ploch, omezení vstupu do hlavních stávaní zvěře.

Využili respondenti v rámci mysliveckého hospodaření v honitbě, či ve svém regionu dotace

Pouze 15 respondentů, což činí 26 % mělo zkušenosti s dotacemi, zbylých 74 % jich dosud nevyužilo, viz graf č.16.

Graf č. 16 Využití dotací respondenty v rámci mysliveckého hospodaření

Uvedené dotace respondenti čerpali na

Nejčastěji byly využívány na hnízdní budky pro vodní ptactvo, napajedla a políčka pro zvěř. Dále dotazovaní čerpaly dotace na umělé nory, lapací zařízení, výsadbu stromků, léčiva pro spárkatou zvěř a pro vytvoření malé vodní nádrže.

Respondenti uvedené dotace čerpali ze zdroje

Výše uvedené dotace respondenti ponejvíce čerpali ze zdrojů ministerstva zemědělství (Mze), dále po jednom mysliveckém sdružení bylo čerpáno z Odbor životního prostředí a zemědělství (OŽPZ) a z Odbor mezinárodních styků (OMS).

Dotace byly čerpány ve výši

Nejmenší výše dotace byla čerpána na umělé nory a to 2 500 Kč, dále byly získávány finance od 15 000 Kč do 25 000 Kč na výsadbu stromků, léčiva pro spárkatou zvěř, lapací zařízení, hnízdní budky a napajedla. Nejvyšší uvedenou částku v hodnotě 6 000 000 Kč čerpalo jedno sdružení na vytvoření malé vodní nádrže.

4.2. Statistické vyhodnocení

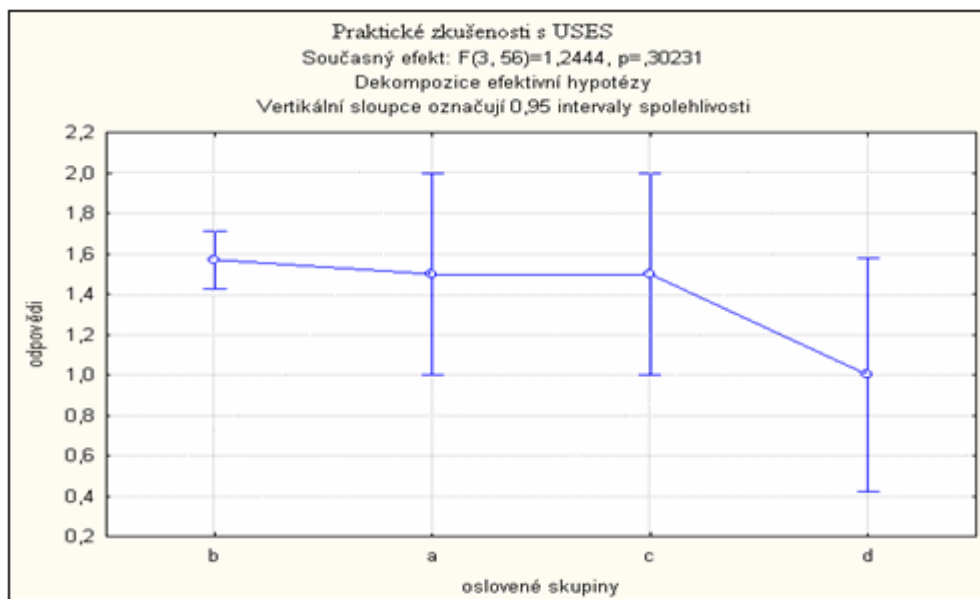
Po zpracování dotazníku, bylo použito statistického vyhodnocení pomocí programu Statistica 6, kde byla zjišťována závislost vybraných ukazatelů při hladině významnosti 95 %.

Prvním a zároveň hlavním ukazatelem byl „typ uživatele honitby“ (otázka č. 4 v dotazníku), ke kterému byl vždy přiřazen další ukazatel (určitá další otázka z dotazníku).

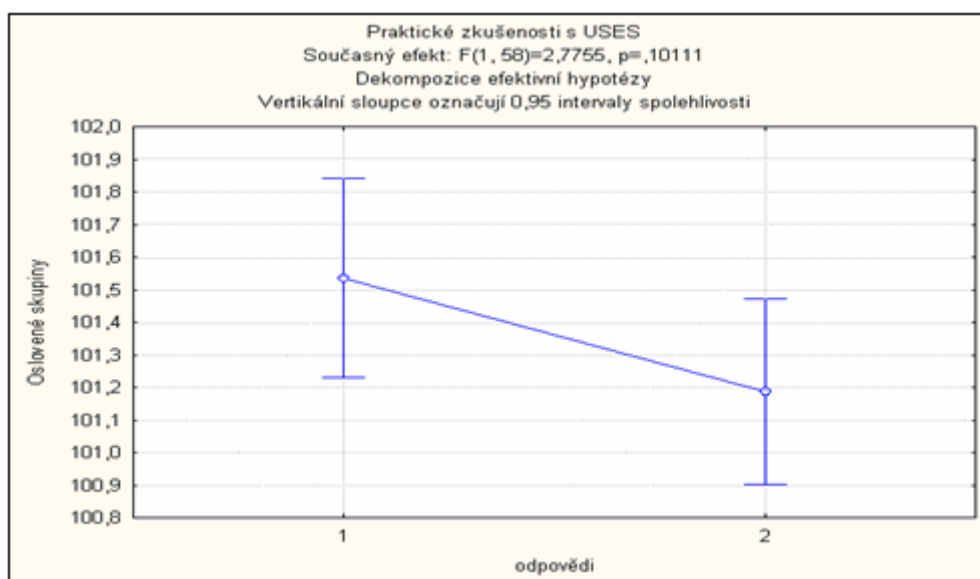
Testovali se následující hypotézy:

- Zdaí mají uživatelé honiteb (otázka č. 4) zkušenosti v praxi s ÚSES (otázka č. 10), viz graf č.17 a graf č.18.

Graf č. 17 Závislost otázky č. 4 a č.10

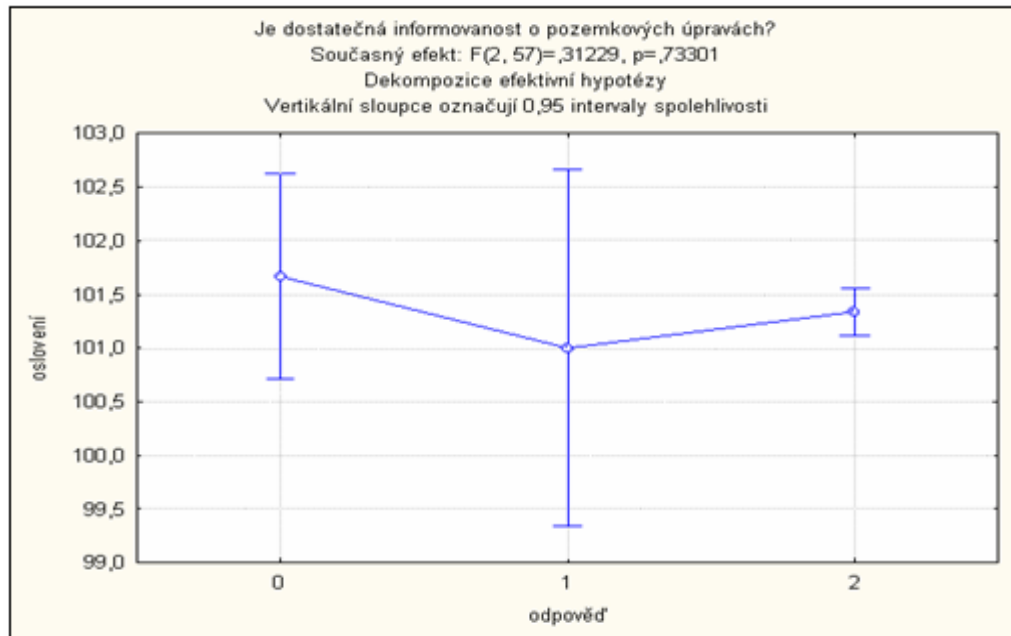
Graf č. 18 Závislost otázky č. 4 a č.10

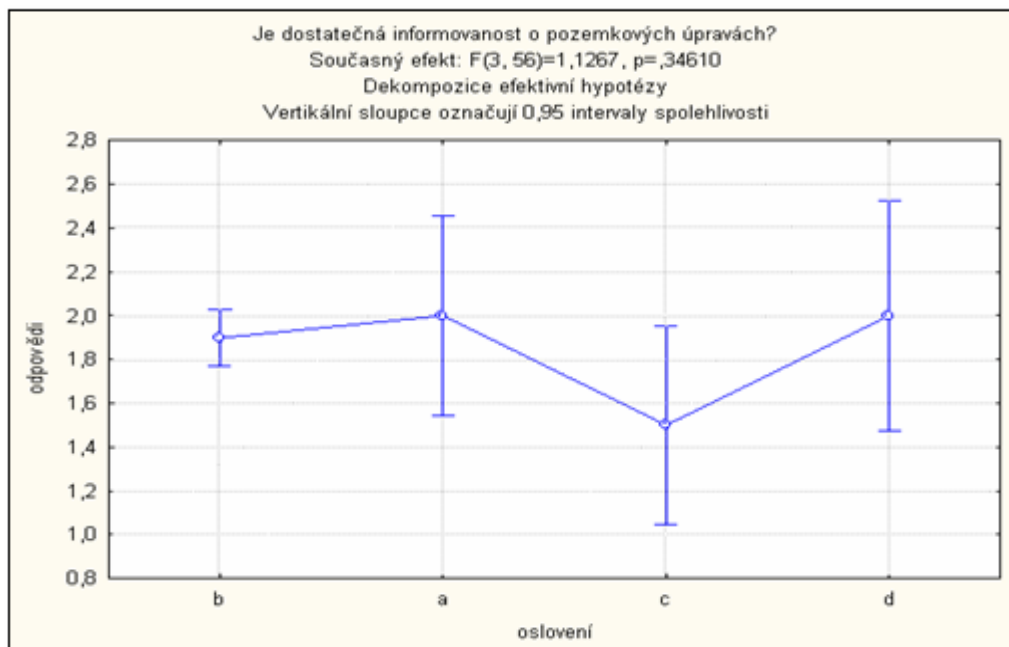
Výsledek – hypotéza se nepotvrdila

- Jestli uživatelé honiteb (otázka č. 4) považují informovanost o PÚ za dostatečnou (otázka č. 13), viz graf č.19 a graf č.20.

Graf č. 19 Závislost otázky č. 4 a č.13

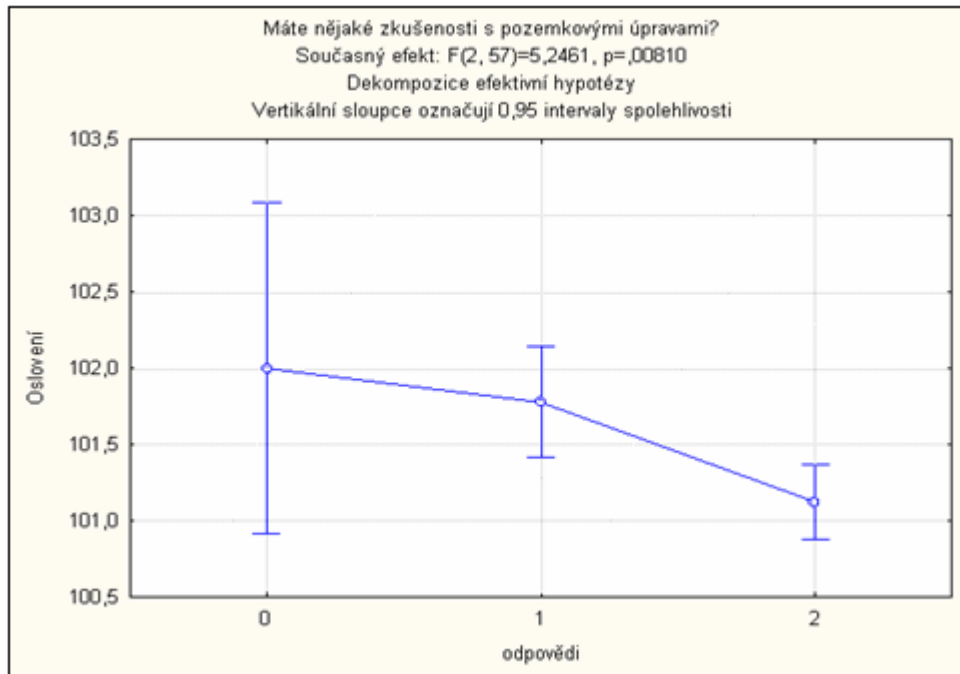
Graf č. 20 Závislost otázky č. 4 a č.13

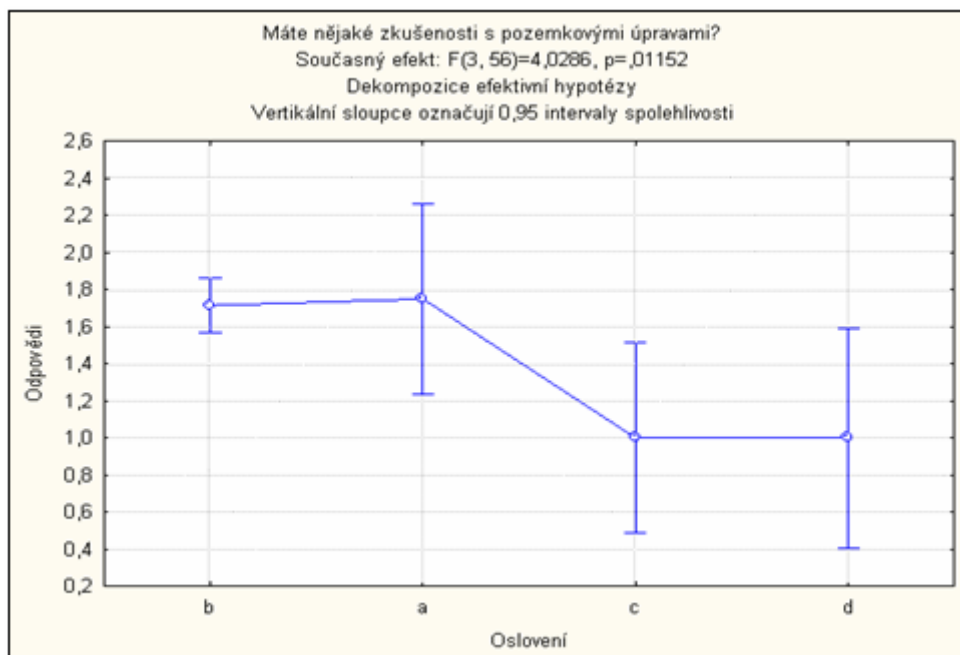
Výsledek – hypotéza se nepotvrdila

- Zdali mají uživatelé honiteb (otázka č. 4) nějaké předcházející zkušenosti s PÚ (otázka č. 16), viz *graf č.21* a *graf č.22*.

Graf č. 21 **Závislost otázky č. 4 a č.16**

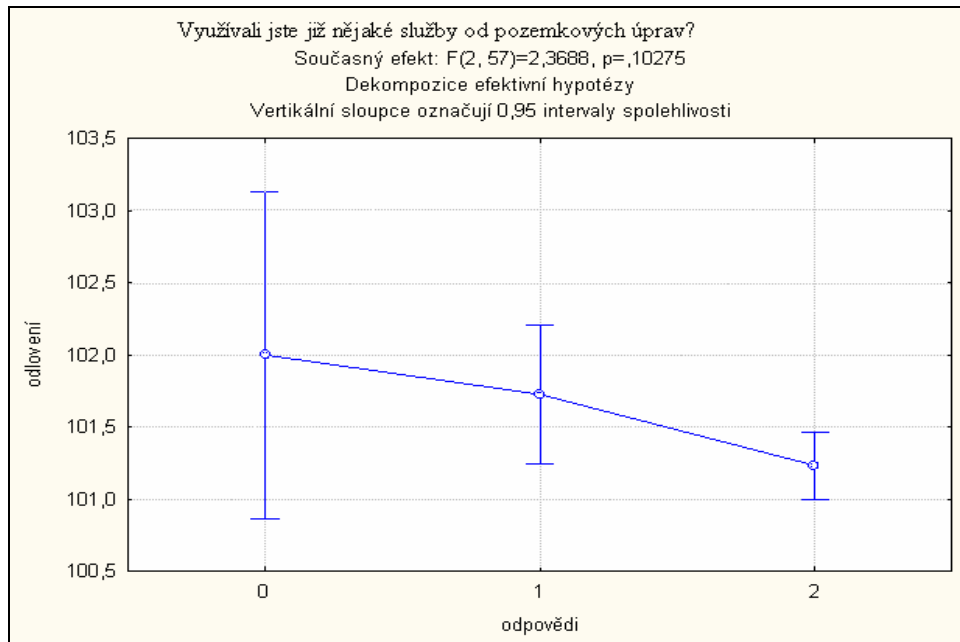
Graf č. 22 **Závislost otázky č. 4 a č.16**

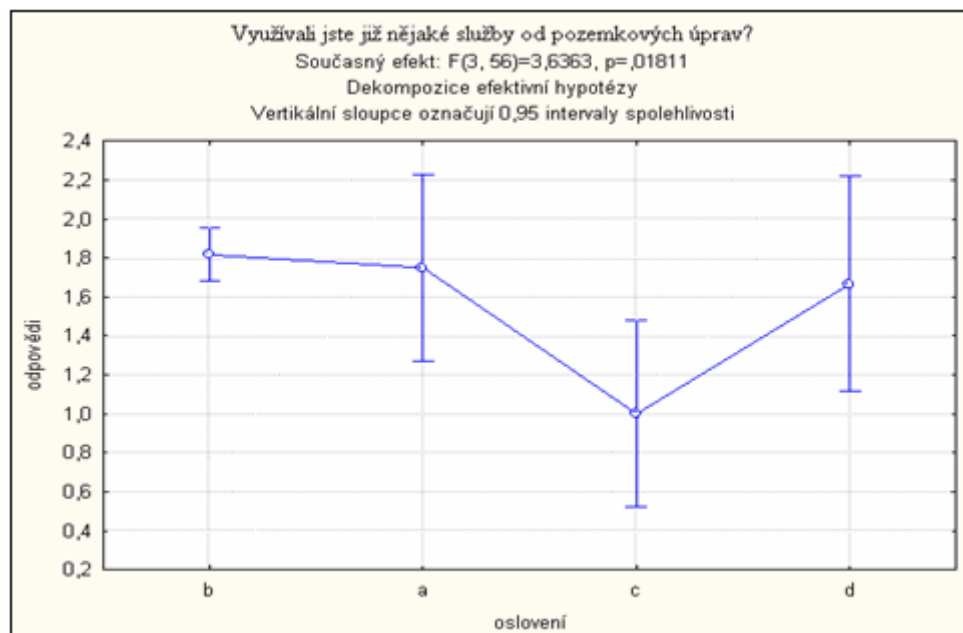
Výsledek – hypotéza se potvrdila s pravděpodobností $p= 0,0152$

- Jestli uživatelé honiteb (otázka č. 4) již někdy využily nějaké služby od PÚ (otázka č. 17), viz graf č.23 a graf č.24.

Graf č. 23 Závislost otázky č. 4 a č.17

Graf č. 24 Závislost otázky č. 4 a č.17

Výsledek – hypotéza se potvrdila s pravděpodobností $p= 0,01811$

5. Vhodná opatření pro zlepšování životního prostředí a krajiny

Likvidací mezí, remízů, odvodňovacích příkopů, používáním silných pesticidů a tím vším narušené odtokové poměry, znečištění vod, degradace půdy, není divu, že tato krajina již neskýtá dostatek potravy, taktéž krytu a důsledkem je úbytek živočichů.

V České republice je zemědělské hospodaření jedním z nejdůležitějších činitelů ovlivňujících druhovou pestrost. Za základní důvod snižujícího se počtu některých druhů volně žijící zvěře (koroptev, zajíc polní, bažant obecný) lze stanovit především nouzi o potravu v měsících po sklizni, následně během zimy a nedostatek úkrytů.

V roce 2002 přijala Česká republika Evropskou úmluvu o krajině. Úmyslem úmluvy je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat evropskou spolupráci v této oblasti. V brzké budoucnosti je nezbytností „sladit“ naše a evropské plány s krajinou. Krajinný plán jako dokument by se měl v širších vazbách věnovat osouzením aktuálního stavu krajiny a komplexním návrhem její obnovy a tvorby. **Krajinný plán by měl být zejména analytickým a koncepčním podkladem pro výše uvedené formy krajinného plánování – územní plán (regulační plán) a komplexní pozemkové úpravy.** V některých státech Evropské unie již dlouhou dobu krajinný plán existuje. Ke státům s nejvíce propracovaným systémem krajinného plánování patří například Bavorsko, nebo Slovensko.

Ministerstvo zemědělství ve svém Programu rozvoje venkova ČR na období 2007-2013 reaguje na tento stav opatřeními orientovanými do oblasti zlepšení životního prostředí a krajiny. Jedním z programů jsou agroenvironmentální opatření, úmyslem je posílit biologickou různorodost a udržet lesnictví a zemědělství s vysokou naturální hodnotou.

5.1. Důležitost zeleně v krajině

Nejen stav životního prostředí, ale taktéž okolnosti v určité honitbě (mikroklima, mikrorelief) a její vegetační pokryv ovlivňují kvantitu a kvalitu

chované zvíře. Charakter vegetace značně působí na druhovém zastoupení živočichů a značně se podílí na formování jejich tělesné konstituce.

Zeleň v krajině možno dělit například podle druhového složení, prostorového uspořádání, převládajícího významu v krajině (půdoochranný, hygienická, estetická či tržně-produkční) nebo podle hlediska časového (trvalá a dočasná).

Trvalá zeleň

Lze sem řadit všechny rostlinný i dřevinný pokryv půdy, který vytrvá déle než jedno vegetační období na určitém stanovišti. Patří sem lesní porosty, remízy a víceleté travní porosty (louky, meze) a též se do této skupiny zařazují hlavní prvky ÚSES.

Dočasná zeleň

K této zeleni patří zemědělské plodiny, rostlinná společenstva maloplošných a liniových prvků (meze, remízky) a agrotechnická protierozní opatření (průlehy, zasakovací pásy, suché poldry).

Se zakládáním dočasné zeleně můžeme spojit potřebné s užitečným. Při budování například průlehů, zasakovacích pásů, které snižují erozi na pozemcích, můžeme také uplatnit potřeby zvíře. Ovšem při jejich realizaci a plánování je nutné zvolit vhodné druhové složení.

Je důležité a potřebné tyto plochy udržovat, aby nepřestávaly plnit své funkce.

5.2. Druhy zelených ploch a jejich zakládání v krajině

Trvalé travní porosty

Dá se říci, že trvalé travní porosty by měli mít nezastupitelnou součásti krajiny, protože bylinná a travní společenstva hrají velký význam ve výživě jakéhokoliv býložravce nehledě na to že mají vysokou retenční schopnost.

Každý porost by měl mít vyvážený poměr, co do obsahu kulturních a bylinných travin (také jeteloviny), protože kvalitu udává jejich druhové složení a plošné zastoupení.

Zemědělsky využívaná krajina

Prvotní význam zemědělsky využívané půdy je co největší produkce základní pěstované plodiny a jiné rostliny jsou brány za plevelné. Měly by se však využívat kompromisy.

Domluvit se myslivci se zemědělci při utváření osevního postupu, pokud možno, aby se vedle sebe nepěstovaly plodiny s téměř totožnou agrotechnickou lhůtou sklizně. Pokud to zemědělci příliš nezvýší náklady na pojezdy (olej, nafta), je to na domluvě a zvěř při sklizni nepřijde o veškeré potravní zdroje a kryt. Dále je vhodné nájemce či vlastníky půdy informovat o možnosti dotace na úmyslnou péči o ekologickou stabilitu a pestrost krajiny.

Bylo by velice vhodné, tam kde je to potřeba, zmenšit polní bloky. V nynější době to zaopatří právě komplexní pozemkové úpravy, deblokují hony a naplňují ekostabilizační opatření (výsadba dřevin).

Ozeleňování zemědělských ploch

Vytipované pozemky zemědělské půdy můžeme také ozeleňovat, a to buď osázet plodinovou nebo travní směskou, či osázet půdu keři nebo dřevinami.

Je však vhodné, pokud to děláme pro zvěř, tedy nové pastevní plochy, zachovat nejlepší podíl trav a jetelovin (20 – 25 %). Jeteloviny totiž obsahují hodně bílkovin, fosforu a vápníku. Ohledně výživy zvěře v podobě, která je pro zvěř nejlépe přijatelná.

Zejména při požadavku o udělení dotace na individuální výsadby není vhodné sázet nepůvodní dřeviny (např. americké druhy topolů, jírovec maďal aj.).

Orgán ochrany přírody a krajiny (např. Agentura ochrany přírody a krajiny), s kterým lze konzultovat výběr travní směsky a konkrétní druhy dřevin pro určité stanoviště.

Výsadba remízků a liniových společenstev

Je nutné zhodnotit, za jakým záměrem bude výsadba založena a volit původní druhy dřevin a keřů. Dále je potřeba případné dřeviny a keře zhodnotit z hlediska vhodnosti pro určité stanoviště a jejich maximální využitelnosti.

Příhodné by bylo, kdybychom při jejich výsadbách k nim přidávali různorodé druhy melioračních dřevin (bříza bělokorá, olše lepkavá, lípa srdčitá, habr obecný aj.). Mohou růst v podúrovni a jsou nenáročné na stanoviště.

Měli bychom usilovat o to, aby měl vysázený porost v dospělosti střežovitý tvar. Do středu sázíme dřeviny s největším vzrůstem (borovice, duby aj.), směrem ke krajům dřeviny s menším vzrůstem (habr, ovocné stromy) a do bočních okrajů sázíme keře.

Důležité je, že všechny změny kultur, jakékoliv změny v užívání a převody pozemků, smí uskutečňovat pouze vlastník pozemků, či jím pověřená osoba. Převod zemědělské půdy, ať už na lesní či ostatní půdu, lze výlučně zápisem do katastru nemovitostí, opět je to věcí vlastníka pozemků.

5.3. Pozemkové úpravy a potenciálnost získání pozemků pro případné agroenvironmentální programy

Jak je již známo, při realizování pozemkových úprav dochází k účelnému prostorovému utřídění pozemků každého vlastníka půdy v daném katastrálním území. S návrhem pozemkových úprav se plánují i společná zařízení. Ty představují cestní síť a systém ekologických i protierozních, hydrologických a krajinných opatření.

Nelze pochybovat o tom, že udržitelný rozvoj populací zvěře ze vztahu početnosti a druhového zastoupení, lze zřizováním krajinných prvků a uskutečňováním různých agroenvironmentálních programů (biopásy, zatravňování orné půdy, zalesňování orné půdy). Myslivci by měli mít zájem o ochranu přírody a krajiny a jakožto případní vlastníci pozemků jsou plně předurčení k tomu, aby se na těchto přístupech k přírodě podíleli. Ať již se hospodaří na vlastní půdě či je za tímto záměrem najímána nebo pořizována.

Bohužel to mnohdy není tak jednoduché. Například myslivci jsou vlastníci, ale na těchto půdách hospodaří někdo jiný v souladu s platnými nájemními smlouvami. Jindy chybí myslivcům informovanost o případných agroenvironmentálních programech a eventuálních krajinných prvcích uplatnitelných na vlastní půdě. Taktéž je problém ten, že mnohdy myslivci nemají techniku na péči o krajinu či neznají způsob financování těchto akcí.

Pro případnou realizaci krajinných opatření a agroenvironmentálních programů je nutné nejen vlastnictví, ale i možnost tyto půdy obhospodařovat.

Nájemný vztah s nájemcem lze zrušit v předem stanovené době a jen za podmínek, že pokud je pozemek pro vlastníka nepřístupný, nelze tuto lhůtu skončit dříve než proběhnou pozemkové úpravy a na pozemek umožněn přístup. Pozemky jsou však mnohdy zatíženy věcnými břemeny (smlouvy dojednány s původními vlastníky se současným nájemcem), proto se subjekty musí buď dohodnout a nebo lze také využít platných právních předpisů týkajících se pozemkových úprav, kterými zaniknou dosavadní nájemné vztahy, dočasné bezúplatné užívání a časově omezený nájem. Tím, že zprostředkují ukončení kdysi uzavřené nájemní smlouvy, zajistí přístup k pozemkům a jejich možnému obhospodařování.

PÚ je možno funkčně a prostorově utřídit pozemky, scelit a zpřístupnit a využití pro účelné hospodaření vlastníků půdy. Proto je nutno žádat společnost, která provádí pozemkové úpravy o vhodné umístění vlastních pozemků pro realizaci agroenvironmentálních programů (např. biopásy nejsou vhodné u dálnic, silnic I. a II. třídy, první zalesňování orné půdy lze uskutečnit jen tam, kde se obtížně hospodaří).

Po konzultaci úmyslů vlastníka a projektanta PÚ se jistě vymezí vhodná vlastní lokalita pro tyto účely.

5.4. Agroenvironmentální programy

V Evropské unii jsou agroenvironmentální programy dotační tituly, které popuzují zemědělce k ochraně přírody a krajiny. Podstatou je soubor jistých opatření, z kterých si zemědělci vybírají a poté dobrovolně uzavřou se „státem“ smlouvu. Zemědělský subjekt se tím zavazuje k šetrnějším metodám hospodaření vzhledem k přírodě a přidáním činností u hospodaření, které zvýší druhovou pestrost na zemědělské půdě.

Agroenvironmentální opatření je možno uskutečňovat s dotačním příspěvkem i bez něho.

Příjemcem je právnická či fyzická osoba, která na vlastní zodpovědnost provádí zemědělskou činnost a musí být dodrženy podmínky pro poskytování dotací (uvedené v zákoně č. 252/1997 Sb., o zemědělství).

Zapojit se ovšem mohou taktéž myslivci. Ač nejsou přímo příjemcem, najde se jistě mezi členy mysliveckých sdružení a honebních společenstev řada hospodařících subjektů, kteří o dotaci mohou požádat. Nebo se pokusit o dohodu a spolupráci se zemědělci.

Hospodařit by se mělo umět komplexně, na zemědělské půdě se jedná hlavně o působení zemědělství a myslivosti. Myslivci by měli usilovat o to, aby včlenili zemědělce do co nejvíce mysliveckých aktivit, nebo za jejich snahu navrhnout postačující prospěch – nájemné z honitby, odevzdáním ekologicky hodnotné zvěřiny či umožnit pomoc při určitých pracích.

Ne veškeré plochy určené k zemědělství jsou dostatečně výnosné, a právě na nich je příhodné tuto činnost redukovat a použít je pro myslivecká políčka a agroenvironmentální opatření. Myslivci by měli co nejvíce ovlivnit hospodařící subjekty na zemědělské půdě a přesvědčit je o výhodnosti využívání těchto ekonomicko ekologických nástrojů. Nejefektivnějším dotovaným titulem jsou určité biopásy, jak pro myslivecké hospodaření, tak i zemědělci zaručuje přibližně 410 Eur/hektar/rok.

Myslivci avšak musí vycházet z „domácích“ podmínek a na jejich bázi může vymezit přesné cíle mysliveckého hospodaření a stanovit prostředky k jejich zabezpečení.

Biopásy

Biopásy jsou liniová potravní políčka o šíři 6 -12 metrů, která se umisťují uvnitř bloků na orné půdě či na okraj půdních bloků. Nejvhodnější je provádět výsev až po 1. květnu , ale nejdéle do 31. května (směs osiva se skládá z prosa, kapusty, pohanky, obilniny a lupiny bílé). Biopásy se musí ponechat bez zákroku zemědělské mechanizace a bez chemického ošetření do 31. března následujícího roku a poté porost zapravit do půdy. Žadatel musí zabezpečit, aby utvořené biopásy nebyly přejížděny zemědělskou technikou, ani využívány jako souvratě.

Biopásy plní v krajině množství důležitých funkcí a ten nejvýznamnější přínos především pro živočichy žijící v zemědělské krajině a dále zejména půdoochranou a krajínotvornou funkci. Zvyšují potravní nabídku pro zvěř až do zimy, zejména i po sklizni, kdy zvěř strádá nedostatkem vhodné potravy. Nachází zde kryt veškerá fauna. Plní protierozní funkci, zvláště na svažitých půdách. Nelze opomenout krajínotvorné význam, kdy vytváří „propojení,, mez rozptýlenou zelení v krajině.

Biopásy není vhodné umisťovat podél rušné silnice, docházelo by tak k častým střetům živočichů s vozidly, výrazně by se tak snížil význam biopásů.

Dále je potřebné biopásy neošetřovat chemickými přípravky během celého pětiletého závazku. Neumožnilo by se tím přežití larev i dospělého hmyzu, který tvoří významný potravní zdroj pro polní ptactvo.

6. Diskuse

Posláním myslivosti se stále více stává ochrana a tvorba krajiny. Otázka tvorby krajiny se stává v české a moravské myslivosti častým diskusním tématem. Na stránkách Myslivosti z několika posledních let jsou pravidelně uváděny návody k úpravám krajiny s ohledem na chov určitého druhu zvěře. Jsou zde možnosti a rady k dosažení na některé dotační tituly, sledující zvyšování ekodiverzity krajiny a nechybí ani první zkušenosti z některých honiteb (FIALA, 2008).

V dubnu a květnu roku 2008 proběhl sociologický průzkum. Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že dotazovanými byli pouze muži. Z výzkumu dále vyplývá, že nejpočetnější věkovou skupinu tvoří respondenti ve věku 40 – 60 let, která činí 53 %. Respondentů s dokončeným vysokoškolským a středoškolským vzděláním s maturitou bylo zaznamenáno nejvíce, a to v obou případech 38 %, zastoupení středoškolského vzdělání bez maturity bylo 19 % a s dokončeným základním vzděláním bylo respondentů v počtu 5 %. Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že vždy nadpoloviční většina respondentů volila správnou variantu odpovědi na uzavřené otázky týkající se problematiky PÚ. Ovšem na druhou stranu musím podotknout, že 52 % myslivců pojem ÚSES zcela neznala a v dotazníku se s tímto pojmem setkali poprvé, což zcela vypovídá o tom, že 60 % dotazovaným se zdá informovanost o PÚ zcela nepostačující, 24 % se zdá uspokojující a zbylým 16 % dostatečná. MARADA (2009) zmiňuje, že podmínkou odpovídajícího výkonu práva myslivost je znalost a aplikace právních požadavků, které se na tento rozsáhlý, interdisciplinární obor vztahují. Proto součástí přípravy a následně zkoušek z myslivosti a zkoušek pro myslivecké hospodáře je základním pilířem předmět Právní předpisy týkající se myslivosti. Mnoho problémů, které myslivci v rámci vlastní myslivecké praxe řeší, vychází právě z nepochopení, a tím neplnění právních předpisů. Jako příklad lze právě uvést i (ne)vypracování dokumentu Plán mysliveckého hospodaření na základě porovnání stavu ekosystému (dokument potřebný pro krajinné plánování, pozemkové úpravy, návrh krajínotvorných prvků). Důvodů je několik; jedním z nejvýznamnějších je však samotná neznalost souvisejících právních ustanovení stále se měnících právních předpisů, které by měli znát zodpovědní myslivci, zcela nepodmínečně by je ale měli znát funkcionáři mysliveckých sdružení, tedy nejméně předseda a hospodář.

I přesto, že měli dotazovaní myslivci příznivé návrhy pro realizaci změn v krajině příznivých pro zvěř (např. rozšíření stálé zeleně, vytváření biopásů, mezí, rozšíření potravní nabídky pro zvěř), na něž jsem se je ptala v otevřené otázce, pouze 26 % z nich využilo v rámci mysliveckého hospodaření dotační programy. Nejčastěji čerpali dotace na hnízdní budky pro vodní ptactvo, napajedla a políčka pro zvěř. FIALA (2008) podotýká, že dobré vztahy myslivců se zemědělci hospodařícími v katastru jsou předpokladem konstruktivní dohody. Taková dohoda, navíc podpořena využitím dotačních titulů Ministerstva zemědělství, naskýtá možnost vytváření a obhospodařování biokoridorů s trvalými porosty i biopásů s plodinami zajišťujícími výživu volně žijící zvířeny, včelstev i protierozní funkci.

31 % respondentů již využila služeb od pozemkových úprav a to většina jako vlastníci pozemků, v dotazování hodnotili výsledky pozemkových úprav za velmi dobré. Zbýlých 69 % dotazovaných prozatím žádné zkušenosti s pozemkovými úpravami neměla.

MARADA (2010) uvádí, že v průběhu roku 2009 byla prováděna série odborně vzdělávacích akcí o „Využití výsledků pozemkových úprav v zemědělské praxi“ (projekt podpořený z Programu rozvoje venkova Mze ČR). V devíti regionech Moravy byla cíleně udělána exkurze a provedena anketa, jednalo se o obce v rámci kterých se podařilo založit významná a funkční biocentra, biokoridory či obnovit mokřadní ekosystém (obce byly doporučovány příslušnými pozemkovými úřady). V anketě byla pokládána osobám znalých místních poměrů otázka *Jak se do předmětných aktivit zapojovali uživatelé honiteb – myslivci*. Výsledky ankety byly zářející. Myslivecké subjekty v drtivé většině neparticipovaly na projektové přípravě, myslivecké subjekty nerealizovaly předmětné opatření a též následná péče o vybudovaná zařízení nebyla výsadou místně hospodařících myslivců.

Myslivost je zjednodušeně chápána též jako nástroj (skupina činností) určený k obhospodařování a péči o vybrané části honiteb (biocentra, biokoridory, meze, remízky, terasy, biopásy, zatravněné údolnice, okraje polí, polní cesty). Není to však pouze o péči nebo hospodaření na tom, co v honitbě zbylo neobděláno zemědělci a lesníky. Podstatné a v dnešní době velmi významné je zakládání nových (v přírodě a krajině) potřebných krajinných prvků. Prvků, které byly v minulosti z různých důvodů odstraněny, v současnosti absentují a které jsou v krajině potřebné a významné za účelem ochrany vody, půdy, ovzduší a zachování druhové rozmanitosti rostlin a živočichů.

7. Závěr

Krajina v České republice prošla působením člověka komplikovaným vývojem, na němž se podílely zejména střídající se politické a hospodářské vlivy.

Především proto je tak důležitý zvyšující se význam integrovaného rozvoje venkova a péče o krajinu. Je zde však nutný a vyžadující angažovaný přístup všech aktérů, nejen nezbytná role pozemkových úřadů, ale také aktivní přístup všech, kteří mohou přispět k tomuto svým rozhodnutím a činy.

Právě též myslivci a zemědělci, kteří mohou významně přispět svými příznivými přístupy k této nápravě.

Již z těchto důvodů by měla být podmínkou odpovídajícího výkonu práva myslivosti znalost a aplikace právních požadavků, které se k této problematice vztahují, jako součást přípravy a následně zkoušek z myslivosti a zkoušek pro myslivecké hospodáře v předmětu Právní předpisy.

Pro reálné využití procesu pozemkových úprav jsou však nezbytné odborné znalosti především příslušných právních požadavků z oblasti ochrany půdního fondu a provádění pozemkových úprav. Díky nedostatku mysliveckého vzdělávání, v němž chybí v odpovídající míře témata pozemkových úprav, proběhly již v několika katastrálních územích projekty komplexních pozemkových úprav bez jakékoliv zainteresovanosti myslivců, jako uživatelů honiteb pozemků, když ovšem pominu osobní zájmy vlastníků. Marada (2007) uvádí, že je doslova trestuhodné nezohlednit a neintegrovat plán mysliveckého hospodaření s plánem komplexní pozemkové úpravy, který je vypracován na základě územního systému ekologické stability a součástí kterého je plán společných zařízení a já s ním musím plně souhlasit.

Je nutné aby myslivci měli přístup k mysliveckému hospodaření jako součást komplexního přístupu ke zlepšování a zkvalitnění krajiny.

Pokud se odvolám na zákon o myslivosti, právě zde je psáno, že myslivost je soubor činností prováděných v přírodě ve vztahu k volně žijící zvěři jako součást ekosystému. Prámem myslivosti a povinností je zvěř chránit, cílevědomě chovat.

Přehled použitých a citovaných pramenů

Odborná literatura

- **BUČEK A., LACINA J.** (1995). Přírodní východiska ÚSES. V LÖW, J. a kol.: Rukověť projektanta místního územního systému ekologické stability. Teorie a praxe. Brno, 1995, s. 9-25. ISBN 80-85765-55-1
- **ČERVENÝ J. at al.** (2003). Encyklopedie myslivosti. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, s. 62-67. ISBN 80-7181-901-8
- **DUMBROVSKÝ M.** (2004). Pozemkové úpravy. Brno: Akademické nakladatelství CERM, s. 6-12. ISBN 80-214-2668-3
- **FIALA P.** (2008). Honební společenstvo a tvorba krajiny. Časopis Myslivost, 8: 42-43
- **JELÍNEK R.** (2007). Biotopy zvěře a jejich zkvalitňování. Časopis Svět myslivosti, 3: 12-13
- **KRÁLÍČEK L.** (2007). Populace koroptve polní. Hlavní příčiny stávajícího stavu. Časopis Myslivost, 9: 6-7
- **KŘÍŽ P.** (2007). Možnost získání dotací pro myslivost. Operační program životní prostředí. Časopis Svět myslivosti, 10: 18-19
- **MARADA P.** (2007). Biopásy, požadavky na tvorbu a související dotační politika. Časopis Myslivost, 4: 30 – 31
- **MARADA P.** (2009). Myslivost, ochrana rostlin a související právní předpisy. Časopis Myslivost, 8: 42-43
- **MARADA P.** (2010). Chrání myslivci přírodu a krajinu. Časopis Myslivost, 4: 16-17
- **MARŠÍKOVÁ K., MARŠÍK Z.** (2007). Dějiny zeměměřictví a pozemkových úprav v Čechách a na Moravě v kontextu světového vývoje. Praha: Libri, s. 171-175. ISBN 978-80-7277-318-3

- **MÍCHAL I.** (1994). Ekologická stabilita. Brno: Veronica, s. 234-241.
ISBN 80-85368-22-6
- **PEKÁREK M., PRŮCHOVÁ I.** (2003). Pozemkové právo. Masarykova univerzita. Brno, s. 281. ISBN 80-210-3238-3
- **PROCHÁZKA M.** (2009). Pozemkové úpravy se nesmí stát popelkou. Časopis Pozemkové úpravy, 7: 2-3
- **SKLENÍČKA P.** (2003). Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleničková, s. 239. ISBN 80-903206-1-9
- **SLEJŠKA A.** (2007). Biopásy, Pomozte naší krajině. Časopis Myslivost, 12: 46-47
- **THOMAS, J.** (2007). What´s on regarding Land Consolidation in Europe. FIG congress , Germany
- **VACH M. at al.** (1999). Myslivost, Uhlířské Janovice: Silvestris, s. 9.
ISBN 80-901775-2-2
- **VLASÁK J., BARTOŠOVÁ K.** (2007). Pozemkové úpravy. ČVUT. Praha, s. 27-35. ISBN 978-80-01-03609-9

Právní předpisy

- **Zákon č. 114/1992 Sb.**, o ochraně přírody a krajiny
- **Zákon č. 139/2002 Sb.**, o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně
- **Zákon č. 449/2001 Sb.**, o myslivosti
- **Předpis č. 242/2004 Sb.**, nařízení vlády o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření)

Internetové zdroje

- **ANONYMUS** (2007). Krajinná ekologie-učebnice. [cit. 16-6-2009]. Dostupné z: <http://www.uake.cz/frvs1269/kapitola6.html>
- **ANONYMUS** (2008). Pozemkové úpravy. [cit. 6-6-2009]. Dostupné z: <http://www.geodis.cz/sluzby/pozemkove-upravy>
- **ANONYMUS** (2009). Myslivost. [cit. 16-4-2009]. Dostupné z: <http://www.eagri.cz/public/eagri/lesy/myslivost>
- **ANONYMUS** (2009). Charakteristiky okresů. [cit. 20-10-2009]. Dostupné z: http://www2.czso.cz/xr/rekreace.nsf/i/charakteristika_okeru
- **ANONYMUS** (2010). Pozemkové úpravy a tvorba krajiny. [cit. 20-1-2010]. Dostupné z: <http://www.eagri.cz/pozemkove-upravy/pozemkove-upravy-a-tvorba-krajiny>
- **GALLO P.** (2007). Oborová příručka. [cit. 19-4-2009]. Dostupné z: http://www.hker.cz/Files/InMP/OP_projektovani_pozemkovych_upav.pdf
- **KAULICH K.** (2009). Statistika – Pozemkové úpravy. Mze – Ústřední pozemkový úřad. Časopis Pozemkové úpravy, 7. [cit. 5-2-2010]. Dostupné z: <http://www.cmkpu.cz>
- **KUBA B.** (2004). Pozemkové úpravy a katastr nemovitostí. [cit. 5-5-2009]. Dostupné z: <http://www.pravniradce.ihned.cz/pozemkove-upravy>
- **MARADA P.** (2009). Pozemkové úpravy jako nástroj správného mysliveckého hospodaření. [cit. 17-5-2009]. Dostupné z: http://www.af.mendelu.cz/external/poradenstvi/publikace/35_pozemkove_upravy_a_myslivost.pdf
- **VÁCHAL J., MAZÍN V., DUMBROVSKÝ M. at al.** (2005a). Krajinné plánování. České Budějovice. [cit. 10-6-2009]. Dostupné z: http://www.2.zf.jcu.cz/public/departments/kpu/vyuka/pu/internet_uc_pu/skr_1.pdf

- **VÁCHAL J., MAZÍN V., DUMBROVSKÝ M. at al.** (2005b). Základy pozemkových úprav. České Budějovice. [cit. 7-6-2009]. Dostupné z: http://www.2.zf.jcu.cz/public/departments/kpu/vyuka/pu/internet_uc_pu/skr_2.pdf

Přílohy

Příloha č. 1 – Seznam použitých zkratk

Příloha č. 2 - Dotazník

Příloha č. 3 - Seznam honiteb

Příloha č. 4 - Ukázka komplexní pozemkové úpravy

Příloha č. 5 - Biopásy

Příloha č. 6 - Příklad biocentra, biokoridoru a interakčních prvků

Příloha č.1
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
EN	Evropská unie
ES	ekologická stabilita
EU	Evropská unie
EVSK	ekologicky významné segmenty krajiny
FO	fyzická osoba
Ha	hektar
JPÚ	jednoduchá pozemková úprava
KES	kostra ekologické stability
KN	katastr nemovitostí
KPÚ	komplexní pozemková úprava
KÚ	katastrální území
MZe	Ministerstvo zemědělství
OMS	Odbor mezinárodních styků
OŽPZ	Odbor životního prostředí a zemědělství
PO	právnícká osoba
PÚ	pozemková úprava
ÚSES	územní systém ekologické stability

Příloha č.2
DOTAZNÍK

1) Věk:

- a) do 18 let
- b) 18 až 40 let
- c) 40 až 60 let
- d) nad 60 let

2) Pohlaví:

- a) muž
- b) žena

3) Vzdělání:

- a) základní
- b) středoškolské bez maturity
- c) středoškolské s maturitou
- d) vysokoškolské

4) a) držitel honitby

- b) uživatel honitby
- c) vlastník honitby
- d) státní zaměstnanec

5) Výměra honitby:

.....

6) Co si představujete pod pojmem pozemkové úpravy:

- a) Ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky a zabezpečuje se k nim přístupnost. Současně zajišťují i ochranu životního prostředí.
- b) Pozemkové úpravy ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, ale nezabezpečuje se k nim přístupnost. Současně zajišťují i ochranu životního prostředí.
- c) Pozemkové úpravy v soukromém zájmu prostorově uspořádávají pozemky a zabezpečuje se k nim přístupnost. Současně zajišťují i ochranu životního prostředí.

7) Pozemkové úpravy řeší problematiku:

- a) Pozemky v extravilánu, pokud je to potřeba i v intravilánu a lesy
- b) Pouze v intravilánu
- c) Pouze v extravilánu

8) Biocentrum dle vašeho názoru je:

- a) Společenstvo rostlin a živočichů
- b) Vzájemný vztah mezi organismy a prostředím
- c) Část krajiny, která svou velikostí a příhodným stavem ekologických podmínek umožňuje existenci přirozených společenstev

9) Biokoridor podle vás je:

- a) Soubor všech rostlin, živočichů a mikroorganismů obývajících část životního prostoru
- b) Lineární úsek krajiny, který umožňuje migraci organismů mezi jednotlivými biocentry
- c) Nelineární úsek krajiny, který umožňuje migraci organismů mezi jednotlivými biocentry

- 10) Setkali jste se již někdy za svojí praxe s pojmem Územní systém ekologické stability (ÚSES):**
- Ano
 - Ne
- 11) Součástí pozemkových úprav je ÚSES, co si představujete pod tímto pojmem:**
- Soubor převážně pozmeněných ekosystémů, které udržují rovnováhu v krajině.
 - Propojený soubor přirozených i pozmeněných převážně přírodě blízkých ekosystémů, které udržují rovnováhu v krajině.
 - Soubor pouze přirozených ekosystémů, které udržují rovnováhu v krajině.
- 12) Hlavním cílem pozemkových úprav je:**
- Zvýšení kvality života lidí
 - Zvýšení kvality života lidí, ochrana přírodních zdrojů a zachování kulturně historických hodnot v území
 - Zachování kulturně historických hodnot v území
- 13) Považujete informovanost o pozemkových úpravách za dostatečnou:**
- Zcela nepostačující
 - Uspokojující
 - Dostatečná
- 14) Náklady na pozemkové úpravy hradí:**
- Vlastník pozemku
 - Stát, mohou se však na nich podílet i účastníci pozemkových úprav případně i jiné právnické a fyzické osoby
 - Pouze právnické a fyzické osoby
- 15) Pod které ministerstvo spadají pozemkové úřady:**
- Ministerstvo zemědělství
 - Ministerstvo životního prostředí
- 16) Máte nějaké předcházející zkušenosti s pozemkovými úpravami:**
(jestli ano zkráceně jaké)
- Ano
 - Ne
- 17) Využívali jste již nějaké služby od pozemkových úprav:**
(jestli ano zkráceně jaké)
- Ano
 - Ne
- 18) Jaké byste měli návrhy pro realizaci změn v krajině příznivých pro zvěř?**
- 19) Využili jste v rámci mysliveckého hospodaření v honitbě/ve vašem regionu dotace?**
- 20) Na co jste výše uvedené dotace využili?**
- 21) Z kterého zdroje jste dotace čerpali?**
- 22) Můžete uvést výši dotace (pouze dobrovolně)?**

Příloha č. 3

SEZNAM HONITEB

Seznam honiteb v působnosti ORP Kaplice:

Benešov nad Černou	Hradiště	Soběnov
Besednice	Hubenov	Tichý Vrch
Blansko	Kaplice	Třešňovice
Bujanov	Klepná	Ulrichov
Cetviny	Lučiv	Velečín
Citajl	Malše Skoronice	Velký Jindřichov
Černý les	Modřín Meziříčí	Poluška Věžovatá
Dolní Dvořiště	Myslivna	Pláně
Dopler	Netřebice	Vousáč Malonty
Dochov	Omleňice	Žalud Rybník
Horní Dvořiště	Pohoří	Žofín
Horní Kaliště	Rožmitál na Šumavě	

Seznam honiteb v působnosti ORP Český Krumlov:

Bohdalovice	Jordán	Přízeň
Borová	Kájov	Růžový Vrch
Brloh	Kájov-Křenov	Rychnůvek
Černá v Pošumaví	Kleť	Skláře
Český Krumlov-Dubík	Kozlí Vrch	Slavkov-Kronek
Dolní Třebonín	Kremže	Slupečná
Frydava	Kuklov	Světlík
Frymburk	Lipová	Valdava
Frymburk-Hrdoňov	Malotín	Větrní Lučná
Hajním	Malšín	Vřesná
Hejdlov	Mirkovice	Vyšší Brod-Herbertov
Holubov	Mojné	Vyšší Brod-Radvanov
Horní Planá	Nové Spolí	Vyšší brod-Svatomírov
Hořice na Šumavě	Nový Dvůr	Zaluží
Hrubec Svěráz	Pasečná	Zátes
Chlum	Pernek	Zlatá Koruna
Chvalšiny	Plánička	Zubčice
Jaronín	Přídolí-Osek	Zvonková
Jelení Vrch	Přísečná	Žestov

Seznam honiteb v působnosti ORP České Budějovice:

Kolný	Štěpánovice	Dubné
Kostelec	Dynín	Radošovice
Dobřejovice-	Křenovice	Jivnov
Chotýčany	Pištín	Hosín
Lišic-Levín	Dubičné-Vráto	Zliv
Jarov	Dívčice-Mydlovary	Zvíkov
Hůrky	Kubata Sedlec	Čejkovice-Dasný

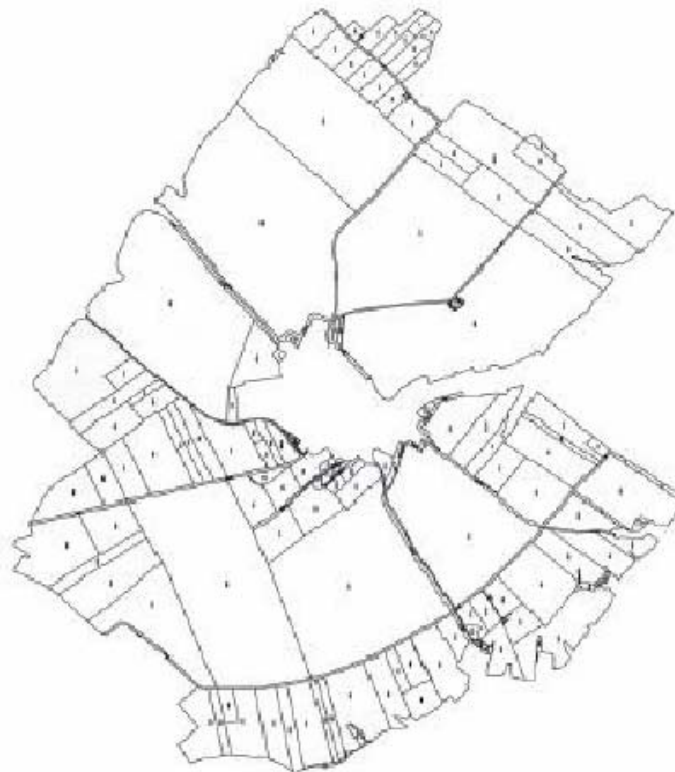
Záboří	Skalka-Čakov	Římov
Zborov	Litvínovice	Záblatí
Jestřáb Ortvinovice	Nedabyle	Včelná
Vítkovice	Branišovice	Borek
Lipí	Libín	Kamenný Újezd-Sever
Hůry	Komořice	Černiš
Milíkovice-Kosov	Kotkův Hrádek-jamné	Diana
Purkarec	Dříteň	Vápenice
Ledenice	Lesní správa a pila	Vltava
Neplachov	Kamenný Újezd	Vlkov
Mazelov	Vrábče	Radnice
Třezalka	Savče	Sosničky-Ševětín
Doudleby, Roudné,	Slovence-Miletín	Velechvín
Plav	Úsilné-Světlíky	Trdlovky
Strážkovice	Boršov	Mojčský les
Ševětín	Vitín	Skalka
Bavorovice	Dehtář	Bezdrov

Seznam honiteb v působnosti ORP Trhové Sviny:

Třebeč	Borovany	Ostrolovský Újezd
Buková	Horní Stropnice	Ločenice
Svatý Jan nad Malší	Jílovice	Lhotka
Olešnice	Lipnice-Kramolín	Vysoká
Mezilesí-Čížkrajice	Radostice	Sedmidubovka
Nové Hrady	Rychnov u Nových	Jiříkovo Údolí
Blato Šalmovice	Hradů	Hranice
Kotrba Kojkovice	Hluboká u Borovan-	Jakule
Petříkov-Těšínov	Vrcov	Kapinos
Hranice-Trpnouze	Mohuřice-Slavče	Vyšné
Trhové Sviny	Březí u Trhových	Jedlice
Nesměň	Svinů	Jelení Hřbet
Petroviče	Kamenná	Kraví Hora

Příloha č. 4

Ukázka komplexní pozemkové úpravy ¹

¹ Zdroj: www.uake.cz/.../temata_obrazky/6_tema/6obr11.jpg

Příloha č. 5
Ukázka biopásů²

Biopás podél lesa.

Biopás podél větrolamů a mezí.

JARO: Biopásy na jaře využívají mláďata koroptví a ostatních živočichů jako osychací plochu.

LÉTO: Biopás s bíle kvetoucí pohankou je zdrojem pylové snůšky pro včely.

Proměny biopásu během roku

PODZIM: Na podzim zde živočichové najdou bohatý zdroj potravy a potřebný úkryt.

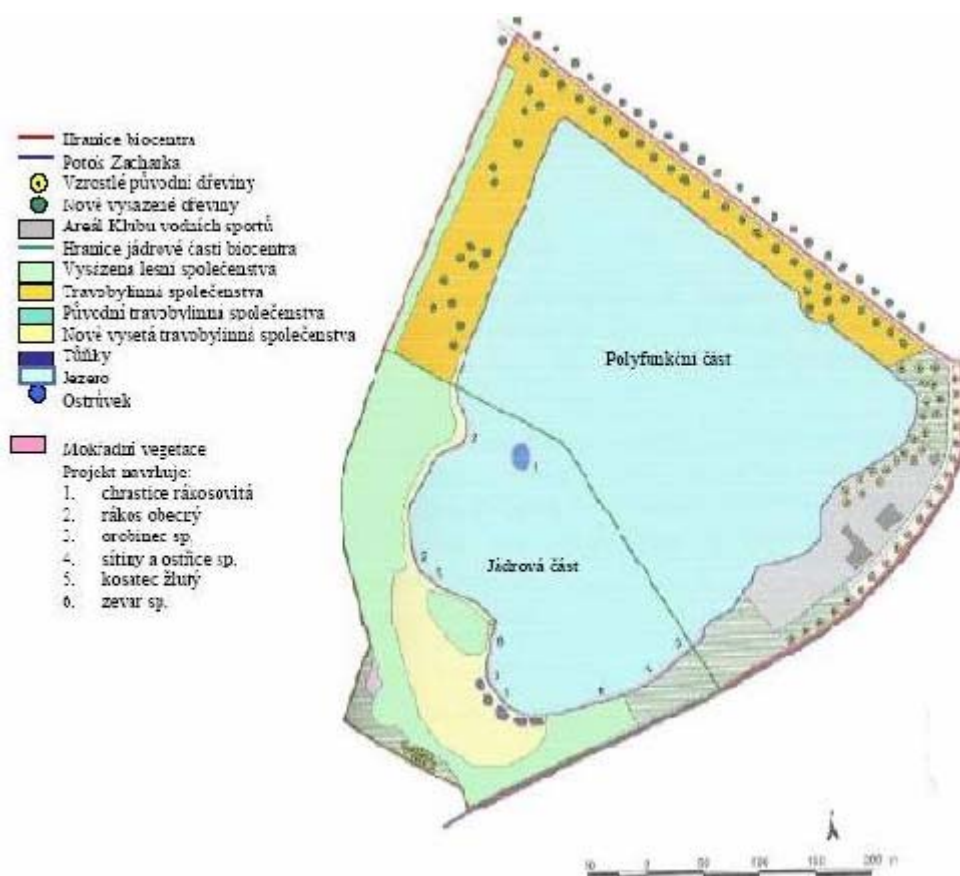
ZIMA: V zimě jsou biopásy zdrojem potravní nabídky a zároveň slouží jako ochrana půdy před erozí.

² Zdroj: www.bioinstitut.cz/documents/biopasypublikace.pdf

Příloha č. 6

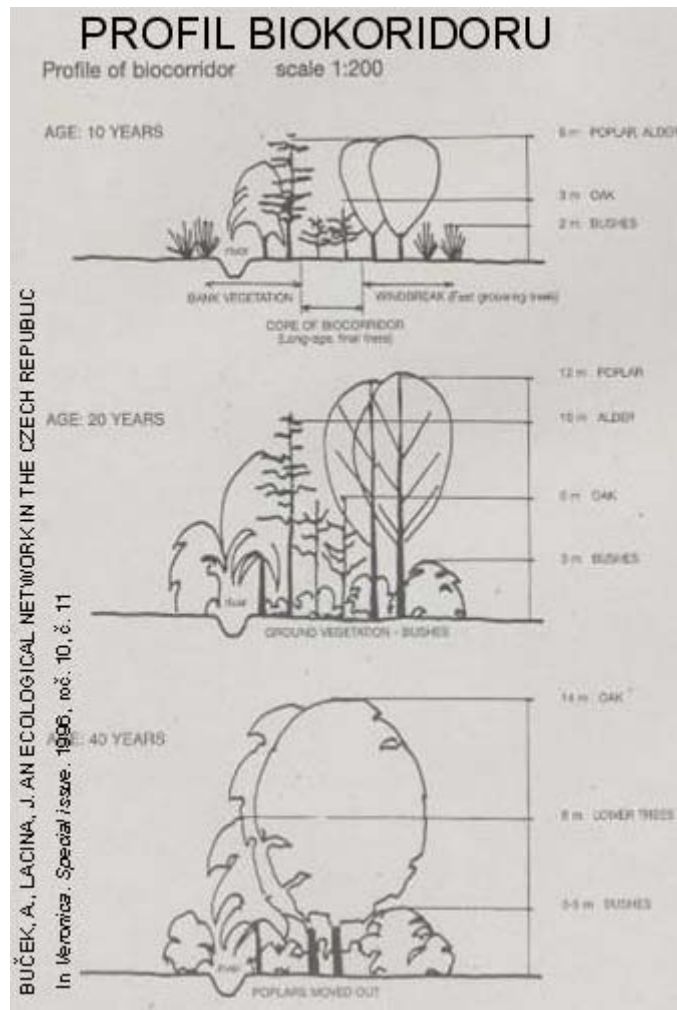
Příklad biocentra, biokoridoru a interakčního prvku

a) biocentrum (biocentrum hráze) ³

³ Zdroj: www.nature.cz/publik.sys2/files07/ticha-04.pdf

b) biokoridor ⁴

⁴ Zdroj: www.uake.cz/frvs1269/kapitola9.html

c) interakční prvek ⁵

⁵ Zdroj: www.uake.cz/frvs1269/kapitola9.html